Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Октябрьнай 1921 оной июлиин 21-нээ гарана | № 166 (15789) | 1981 оной июлиин 19, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

Республикын колхознигуудта, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, бүхы ажалшадта

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нухэдүүд!

КПСС-эй XXVI съездын шийдвэринүүдые бодото дээрэнь бэлдэхэ тула совет хүнүүд зоной хэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлдэг байна. Экономикын гол һалбарь болохо хүдөө ажахые саашаань хүгжөөхэ үргэн ехэ программа съездыш шийдхэбринүүд дотор тодорхойлогдонхой. Тэрэнэй шалгалтай хүгжэлтэнһөө совет хүн үндэнэй ажана байдал сэхэ дулдыдаг гэшэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэрние алиа талаарнь ашаг үрэ ехэтэй болгохо хараа шэглэлые бодото дээрэнь залан сэхээр бэлүүлхэ, Коммунис парти болон Совет правительство һүүлай жилүүдтэ колхоз, совхозуудые бэхижүүлхэ, хүдөө ажахые тогтууритай һайн, ашаг үрэ ехэтэй болгохо, хүн зонные эдэ хоолой зүйлнүүдээр хангалые һайжаруулха талаар хэмжэнүүдые бэелүүлэн байна.

Энэ хараа шэглэлэй һайн үрэ дүнүүд манай республикын жэлэй дээрэнээ эли бодо харагдана. Өмнөгөл һүүлэй табан жэлэй турша колхоз, совхозуудай үйлэдбэринэй үсэн 1,6 дахин ургаа. Эдэ үзүүлэлүүдтэ сагай уларилай тон хангалтагүй байгаашье һаань, гүрэнэй талаа үргэлжын ба али бүхы туһалаа үзүүлһэнэй ашаар, урда талаа туйлагдаһан хэмжээе тэрэ гэшэнь үлөөхэнөө гадна, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ зарим тэды дээшэлүүлһэн байна.

«1981—1985 онуудта, мүн 1990 оной эрэгтэрхи үеэдэ Буряадай АССР-ай үйлэдбэрилгын үсэнүүдые саашаань комплексноор хүгжөөхэ талаар шийдвэринүүд тухай» КПСС-ай ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан абаһан тогтоол дотор республикын хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар шэнэ ехэ хэмжээнүүд хараалагданхай.

Хүдөө нютагуудта газар тарьяалаг шанаржуулан һайжаруулагдаг, үйлэдбэрнин ба соёлой-ажахуудалай барилга үргэнөөр хэгдэхэ, ажал хүдэлмэрние оньһон техникэр, эшэ хүсөөр хангалга нилээд дээшэлүүлэгдэхэ юм. Хүдөө ажахы улам индустриальна түхэл шинжэтэй болохо байна. Энээнэй ашаар хүдөө ажахын бүхы зүйлэй продуктнуудые үйлэдбэрилгэ гоё гэрэй ургаха.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар хараалагдаһан программые бэелүүлхын түлөө эдэбхитэй тэмсэл ядаа хүдөөгэй ажалшан бүхэнэй, республикын бүхы ажалшадай үлдэ мүн. Манайда тэрэнние амжалтатайгаар бэелүүлхын тула шухала хэрэгтэй бүхы юумэн бии.

Хүдөөгэй ажалшадай, партийна, совет зургаануудай, колхоз, совхозуудай түүгэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй арга шадабари, дүй дүршэл гол шухала удха шанартай байна. Үнгэрһэн жэлэй малай үбэлжэлгэ энэ талаар һайн жэшээ болоно. Нёдондо жэл ган гасуур болоходонь, колхоз, совхозуудай урда ехэ бэрхэшээл түбэгүүдэй тохёолдоониинь хэндэшье мэдээжэ. Нютагтаа бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл ханталтагүй багаар хурялхадаа, үбэлэй һарануудта ондоо тээгүүр тэжээл бэлэдхэхэ ушартай болоһон байгаабди. Тиин энэ талаар айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Алтайн хизаарта, Новосибирскэ, Омско, Амарай областьнуудта, аха дүү Монголой Арадай Республикада 250 мянга гаран тонно бүдүүн тэжээл бэлэдхэгдээ. Тэрээнһээ гална, ой соогуур, нуур сөөрэмүүдтэ 50 мянга шахуу тонно модоной шэлбэһэн, ожорһо хулһан, мүшэр хурялгаһан байна.

Олон мяган механизаторнуудай, жолоошодой, малшадай энэ шэн габьята ажалай ашаар адууһа мал гарза хоролтодо оруулагдаагүй, малай үбэлжэлгэ эмхитэй һайнаар үнгэргэгдөө, нарай түл олоор абтаа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдээ, мал ажалай бүхы зүйлэй продукцин ехээр үйлэдбэрилэгдөө гээд урма баяртайтаар тэмдэглэнэбди.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшөбэл, байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ мяха — 5, һү — 14, үндэгэ гүрэндэ худалдалга 11 процентээр дээшэлээ. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ малай продуктнуудые бэлэдхэхэ түсэбүүдые дүүргэхын тула һала һайн эрхэ нүхэсэл байгуулагдаа. Эгээл инмөһээ элбэг тэжээл, нэн түрүүн малай үбэлжэлгын үедэ бардам хүрэхэ бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ шухала.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ урлатайгаар партийн областной комитет, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум болон Министрнүүдэй Совет энэ бэшэгээр республикынгаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ, бүхы ажалшадта хандана. Тэжээлэй элбэгээр бэлэдхэгдэхэдэ, мал ажалай ашаг шэмын хүдөө дээшэлдэг байһанкинь бүтэдэндэ мэдээжэ. Тэжээлэй ехээр бэлэдхэгдэхэдэ, мяха, һү, үндэгэ үйлэдбэрилгэ дээшэлхэ байна.

Энэ жэлдэ мүн лэ ган гасуур боложо, олонхи районуудта ороонхото ба тэжээлэй ургамалнуудай ургасада, сабшалан болон бэлшээри дээрэхн ногоондо ехэ гарза хохидол ушаруулаа. Байгша ондо гол түлэб һайнаар бэлдэгдэһэн паар дээрэ эртын ороонхото ургамалнуудай таригдаһан, тэжээлэй ургамалнуудай тарилгын талмайн үргэдхэгдэжэ, һайжаруулагдаһан, олон мянган гектарай тарьяалан баг сабшалан уһалагдаһан, тарилгын бүхы хүдэлмэрнин агротехническэ эрхим болзорто хэгдэнэн байгаашье һаань, ган гасуурай уршагта хойшолонгуудые гүйсэд зайсуулжа шадаагүйбди. Ороонхото ургамалнуудай ургаса түсэбөөр хараалагдаһанһаа доошо байхаар хүлеэгдэнэ.

Ороонхо тарьяанай зүйлнүүдэй дутагдалые хүсэлдүүлхын тула бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл шадаал һаа ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Энээнэй тулада үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлхэ шухала. Энэ шухала хүдэлмэрние үнгэргэлгэдэ республикын бүхы хүн зон эдэбхитэйгээр туһалха зэргэтэй.

Һайн эзэнэй ороонхо тарьяан тухай һанаагаа табидаг шэнгеэр үбһэ тэжээл тухай һанаагаа табиха ёһотой. Аргатай байһан газарта һогооборишье ногоо үлөөнгүйгөөр бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл суглуулха хэрэгтэй. Колхоз, совхозууд мүнөөнэй техникээр элбэгээр хангагданхай. Тиимэһээ үбһэ сабшалгые эршэмтэйгээр ябуулха, үбһэ сабшалгын ба һүрилэлгын, үбһэ ябталалгын хоорондо забһар гаргахагүй, хэмэл аргаар тэрэнние хатааха, сенаж дараха, гранул болон брикет бэлэдхэхэ арга бии байна. Гансал нуга сабшалангай ногоо бэшэ, мүн халаахай, мүшэртэ тэжээл, огородууд дээрэ гарадаг ургамалнуудай үлэгдэлнүүдые, намагай ба хээрын ногоо суглуулжа, үнэтэ тэжээлэй гурил татаха арга боломжо бүхы ажахынуудта бии гээшэ.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ, техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэгдые туйлаха, хүдэлмэрнин эршэ ба эрхим шанарые хангаха урлатайгаар механизаторнууд болон лутоводуудта, тэжээл бэлэдхэдэг агрегадуудай машининстнүүдтэ, тэжээл бэлэдхэдэг комплекснуудай, отрядуудай, звеноонуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ ханданабди.

Техникэ хэрэглэжэ болохогүй газарай ногоое тараар сабшаха, хуряаха хэрэгтэй. Колхоз, совхозуудай ойн соорхойн, тарьяалангай болон харгын захаархи, намаг налхи ба болдогтой газарай ногоое хуряахадань, предприятинууд болон эмхи зургаануудай коллективүүд, ажалай ветеранууд, һурадаг залуушуул туһалха зэргэтэй. Тиихэдээ малшад өөһэдөө энэ талаар жэшээ харуулха уялгатай.

Хүдэрнин совхозой ба Түпхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коллективүүд. Хүдэрнин, Эгэтын сомоной ба Һүбын сельскэ Советүүдэй хүн зон тэжээл бэлэдхэлгые эбтэй эмхитэйгээр үнгэргэхэ гэһэн үнэтэ үүсхэл гаргаһан байна. Эндэхи коллектив, айл бүхэндэ даабари үгтэнхэй, үбһэ бэлэдхэхын тула участогууд таһалжа үгтэнхэй юм. Үбһэ хуряалгада хабаадалсаһан бүхы хүнүүдтэ даабаринууд болон уялгануудаа дүүргэһэнэйнь түлөө материальна болон моральна урмашуулгын хэмжээнүүд тодорхойлогдонхой. Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, эршэмтэй хүдэлмэри ябуулагдана, социалис мүрысөөнэй ябаса тухай үргэнөөр мэдээсэгдэнэ. Мүнөө дээрээ сабшалангай ногооной эдеэсхэгүй газарта хэрэглэгдэдэгүй газарай ногоо сабшана.

Ажахы бүхэндэ тэдэнэй жэшээгээр тэжээл бэлэдхэлгые эмхидхэжэ болохо гээд бидэ этигэнэбди. Тэрээндэ ехэ, багагүй хүн бүхэнэй хабаадалсаха шухала. Хүнүүдэй хүсые зүбөөр, хүсэд бүрин хэрэглэхэл хэрэгтэй. Энээн тухай партийна комитедүүд, депутадуудай эдэбхитэд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд һанаагаа табиха үялгатай.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ час бүхэн үнэтэй гээшэ! Хүдэлмэрнин нарин кягта эмхидхэл хэрэгтэй амжалтые шидхэдэг. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд, пропагандистнууд ба агитаторнууд хүнүүдэй ажалладаг газарта байха, гараһан асуудалнуудые түргэнөөр, бүтэмжэтэйгээр шидхэхэ, хүдэлмэрнин дутагдалнуудые усадхаха гээшэ илангаяа шухала.

Үбһэ тэжээл бэлдэнэбди гээд таримал тэжээлдэ анхаралаа һуладхажа болохогүй. Олохон ажахынуудта хура бороогой ба дулаанай дуталдагаг дээрэһээ таримал ургамалнууд өөдэгүй тулюураар ургана. Тэжээлэй ургамалнуудай һайн ургаса хуряахын тула пропашной ургамалнуудай тарьяалангые үдэр һүнигүй харууһалха, буртаг үбһэнтэй тэмсэл ябуулха, арга боломжын бии газарта уһалжа үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй.

Силос дараха хүдэлмэрнин эхилтэр бага саг үлөөд байна. Тиин гэһэнь олохон ажахынуудай силосэй ургамалнуудые хуряаха комбайнуудаа, тэжээл хэршэхэ, мүн транспортна бусад хэрэгсэлнүүдээ бэлэн болгоогүй байһан ушар һанаа зобооно. Хэрбээ тэжээл бэлэдхэлгын техникээ заһабарилха хүдэлмэрние түргэн дүүргэхээр хэмжээ абаагүй һаа, силос даралга унжагайржа, тэжээл нилээд гээлтэ хоролтодо ороохоо гадна шанарынь муудаха байна.

Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой, Ивалгын туршалгаүйлэдбэрнин ажахын болон республикын түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые эзэргэсүүлэн харахада, түргэн болзорто, нэгэ-хоёр үдэрэй туршада транспортно-хурялгын комплексын хүсөөр силос дарахада тэжээлэй шанар дээшэлдэг байна. Тиихэдэ эндэ азодтой нэмэлтэнүүдые, химическэ консервантнуудые үргэнөөр хэрэглэжэ, тэжээлээ үнн удаан саг соо найдамтайгаар хадагалха аргатай.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэһэн тэжээлэй шанарта онсо ажаржа, эрдэм ухаанай түрүү онол аргануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлхэгээ шидэнхэй. Тиихэдэ силос, сенажай килограмм бүхэнние заабол азодтой нэмэлтэтэйгээр дараха эрмэлэлтэй бүхы ажалаа эмхидхэнэ.

Тэжээл бэлэдхэлгээ үргэнөөр ябуулхадаа мал ажалаймнай бэрхэшээл урдамнай бии гээжэ мэдэрхэ эзргэтэй. Тиимэһээ мүнөө бүхы хүсэеэ зүбөөр хубаарилжа ажахы бүхэндэ байрануудые, тэжээлэй цехуудые, мал ажалай фермэнүүдэй түхеэрэлгэнүүдые, худагуудые заһабарилгада, мүн дэбдихэр бэлдэлгэдэ, малай үбэлжэлгэдэ бэлдэлгэдэ хабаатай бусад олон тоото шухала хэрэгүүдые шидхэлгэдэ хэрэгтэй хүнүүд хүсэд хүрэхөөр томилогдохо эзргэтэй.

Колхоз, совхозуудта энэ шухала хүдэлмэрсэ саг соонь ябуулхын тула туһа хүргэхыень шефскэ туһаламжа үзүүлдэг предприятинуудэй, хүдөөгэй барилгашадай, хабсаргашадай, «Сельхозтехникынь» хүдэлмэрилэгшэдэй, мелнораторнуудай, энергетигүүдэй коллективүүдые бидэ уряалнабди.

Партийн областной комитет, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум, Министрнүүдэй Совет нинтын нангин уялгада үнэн сэхэ хүдөөгэй ажалшад, республикын бүхы ажалшад энэ хандалые гүнзэгыөөр ойлгожо харюусаха, мүн тэжээл бэлэдхэлгэдэ, малай ерэхэ үбэлжэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, республикын хүдөө ажахые хүгжөөхөөр хараалагдаһан программые бэелүүлгэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулха байһандань батаар этигэн найдана.

КПСС-эй ОБКОМ. БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ. БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

Л. И. БРЕЖНЕВ
Б. КАРМАЛЬТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Советскэ Союзда амархаяа ерэһэн НДПА-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай Революционно Советэй Түрүүлэгшэ Б. Кармальтай июлиин 17-до Крымдэ уулзаба

Империалис бүлэгүүдэй, түбхын түрүүндэ США-гай ябуулгануудһаа шалтагаалан, һүүлэй үедэ нилээд шахардуу болоһон мүнөөнэй уласхоорондын байдалые Л. И. Брежнев шэнжэлэн тэмдэглээ. Тэдэ бүлэгүүд шахардуу байдалай һуларалга таһалдуулха, дай жүреедэдэг ябуулгаяа һүжэрөөн дэбэргэхэ, буу зэбсэгүүдые бүри ехээр үрдилдэн түхеэрхэ гэһэн балмад хараа бодол баримталан бэелүүлнэ. Нүхэр Л. И. Брежнев Персидскэ тохойн райондохи байдал тухай тогтон тэмдэглээд, тэндэхи байдалые заһаруулха зорилгоор КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Советскэ Союзай тодорхойлһон дурадхалнуудай тодорхой, шухала удха шанартай байһые тусхайлан тэмдэглэбэ.

Б. Кармаль Афганистандахи Апрелиин революциин хүгжэн дэлгэржэ байһан тухай, һаяхан орон доторнь тогтоогдоһон Эсэгэ ороноо хамгаалха национальна фронтын шухала удха шанар тухай, гадаадаһаа эльгээгдэдэг бандит бүлэглэлнүүдтэй тэмсэгшэ афган зэбсэгтэ хүсэнүүдэй амжалтанууд тухай, бэеэ дааһан афган гүрэнэй уласхоорондын байдалай улам бэхижэжэ байһан тухай хөөрэбэ. Хуушанай феодальна гуримуудые баадхаха, революциин түйлалтануудые үгы хэхэ гэһэн аяи бүхы һэдэлгэнүүдтэ эрид шанга харюу сохилто хэхээр афган арад шийдэнхэй байна.

Л. И. Брежнев, Б. Кармаль Афганистанда хабааґай уласхоорондын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ. Хэдэ хэдэн империалис ороноуудай, ээмдэн зонхилхо зорилготой хүсэнүүдэй ба тэдэнэй союзнигуудай хамааралгаһаа шалтагаалан, Афганистанда хабаатай асуудалнуудые политическэ талаарнь шийдхэлгын хэрэг зохихо замдаа үшөө ороодуй байһаар гэжэ тэдэнэр тэмдэглэнэ. Гэхэ зуура, тэдэ асуудалнууд шийдхэгдэжэ болохо, Советскэ Союзай ба Афганистанай Демократическа Республикын мэдээжэ дурадхалнууд тэрэнэй һайн үндэнэ һуури болохо байна.

Советскэ Союзай ба Афганистанай хани барисаан, харилсаа холбоон, интернациональна ёһоор, һаналаа нэгэдэлгэ хоёр ороной арадуудай аша туһада, уласхоорондын аюулгуй байдалай аша туһада бэхижэжэ үргэлжэлһөөр байһандань сэдьхэлээ хананхай байһанаа хөөрэлдөөндэ хабаадагшад элирхэйлээ.

Л. И. Брежневэй, Б. Кармалиин уулзалга үнэн сэдьхэлэй, хани барисаанай ба үгээ бүрин ойлгосолгын оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

ПОРП-ын СЪЕЗД ДЭЭРЭ

ВАРШАВА. Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партийн онсо яаралтай IX съезд боложо үргэлжэлһөөр. Амжалтатайгаар хүдэлмэрилхыень онсо яаралтай IX съездэ нүхэр Л. И. Брежневэй, бүхы совет коммунистнуудай, манай ороной ажалшадай хүсэһэн хүсэлэнгые съездын трибуна дээрэһээ КПСС-эй делегациин дамжуулһан ушар делегадуудай ехэ анхарал татаа.

Съездэ хабаадахаяа ерэһэн, социалис оронуудай аха дүү партинуудай делегациннууд Польшын коммунистнуудта амаршалгын үгэнүүдтэйгээр хандаба. Делегациннуудай хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлэхэдэ, социализмын дайсадта, дотоодын ба гадаадын контрреволюциин добтолгодо эсэргүүсэн тэмсэгшэ ПОРП-ые дэмжэдэг байһанаа элирхэйлээ.

ПОРП-ын ЦК-гай тоосоото элидхэл ба түгэсхэлэй документнүүдэй проектнууд съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Орон дотор тохёолдоһон мүнөөнэй бэрхэтэй байдалай түлөө тус бүриин харюусалга тодорхойлхын тула ПОРП-ын ЦК-гай 10-дахи пленумэй шийдхэбреэр тогтоогдоһон тусхай комиссиин (Т. Грабскиин комисси) элидхэлые делегадууд хаража үзэбэ. Комиссиин хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые баталаад, ПОРП-ын урдын хүтэлбэрилхы бүлэг ажал ябуулагшадые партийнаа гаргаха гэжэ дуугаа үгөө.

Партийн хүтэлбэрилхы органуудые бүридүүлхэ хүдэлмэри үргэлжэлһэн, съездын документнүүдэй проектнүүдые хараха комиссинуудай заседани болоһон байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин түрүүтэй, ПОРП-ын IX съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан КПСС-эй делегаци Польско-совет хани барисаанай бүлгэмэй эдэбхитэдтэй уулзаа.

В. В. Гришин үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ Польшотой хани барисаанай совет бүлгэмэй бүхы гэшүүдэй үмэнэһөө, олон миллион совет хүнүүдэй үмэнэһөө Польско-совет хани барисаанай бүлгэмэй бүхы гэшүүдтэ үнэн зүрхэнэй амаршалга дамжуулаа.

Манай партийн ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй даалгабрние баяртайгаар дүүргэжэ байнаб. Совет-польско хани барисаае бэхижүүлгын аша туһада бүтээжэ байдаг арюун һайхан ажал хэрэгэйтнай түлөө таанадта тэрэнэй үмэнэһөө баясхалан хүргэхые Леонид Ильич манай делегациие гүйһан байгаа. Социализмын оронуудай бата нэгэдэлтэ бүлэ дотор. СССР-тэй аха дүүгэй холбоо барисаатай байгаал һаа, Польшо бүрин сүлөөтэ социалис гүрэнэй замаар хүгжэжэ шадаха. Ондоо зам байхагүй. Манай партийн хараа бодолые ходоодоо нимэл байха гээд этигэхэдэтнай болохо.

Совет-польско хани барисаанай хэрэгтэ ходо үнэн байдаг хүнүүд сухарихагүй, өөһэдынгөө суртал бодолой хараа шэглэлнүүдые алдахагүй, манай хани барисаанай факелые ямаршье бэрхэшээлнүүд соогуур бата найдамтайгаар абажа гараха, социализмын агууехэ суртал бодол, манай арадуудай хани барисаан оронуудаймнай амгалан байдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгэй аша туһада илан мандаха гээд этигэнэбди гэжэ В. В. Гришин мэдүүлбэ.

(ТАСС).

МҮНӨӨДЭР—МЕТАЛЛУРГЫН ҮДЭР

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР В. Б. БАЛЬЖИНОВТА «БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Байгаалиин баялигуудые ашаглаха хэрэг хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай Холтоһоной рудниган ахалагша маркшейдер Бальжинов Валерий Базарсадаевичта «Буряадай АССР-эй габьята инженер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Советүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

ЗЭДЫН ВОЛЬФРАМ-МОЛИБДЕНЭЙ КОМБИНАДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Үйлэдбэридэ үндэр дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө Металлургын үдэрөөр дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Стручков Владимир Михайловичые — барилга-хабсаргын управленнин начальник.

Филиппов Анатолий Лукичые — Холтоһоной рудниган проходчик.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Советүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 15.

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй булад хайлуулгын цехэй коллектив мэргэжэлэйнгээ заншалта һайндэрые шэнэ амжалтаар уттажа байна. Эндэ байгша оной түрүүшын хахад соо 7 мянга гаран тонно булад хайлуулагдаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа үлүү ехэ болоно. Цех дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Ажалай Улаан Тугай орденто Борис Красиков, дүй дүршэлтэй нүхэд Валерий Келлер, Павел Судомойкин гэгшэд шалгарна. Мүн зэд хайлуулагшадшье 1981 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбһөө гадуур 143 тонно үнэтэ металл хайлуулаа.

Зэд хайлуулгын цехтэшье түрүү хүдэлмэришэд олон юм. Тэдэнэр нэгэл ажалдаа удаан болзор соо хүдэлжэ, нилээд дүршэһэн, мэргэжэлэйнгээ бүхы оньһыень, нюсаануудыень мэдэхэ болоһон зон байха. Тэдэ хэд бэ гэбэл. Борис Федотовский, Михаил Мухлуев, Виктор Абрамов гэгшэд болоно.

Республикымнай нинслэл хотын Ленинэй орденто энэ предприятинн металлургнууд арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ехэ хүдэлмэри бэелүүлхэ зорилго урдаа табяад, эршэмтэйгээр ажаллана. Тэдэнэй 1981 оной түрүүшын хахадта туйлаһан амжалтань шэнэ табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые сүм бэелүүлхэ хэрэгтэнь найдамтай үндэнэн болохо байна бшуу.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Зэд хайлуулагша Б. М. Федотовский, цехэй мастер Д. Г. Ламожапов гэгшэд ажал дээрээ. 2. Булад хайлуулагша П. И. Судомойкин.

С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

ЗАНШАЛТА ҺАЙНДЭРТЭ ЗОРЮУЛАГДАБА

Металлургын үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан июлиин 17-до Москвада болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо И. П. Ястребов, министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэрийн түрүүшүүл, олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һууба.

СССР-эй үнгэтэ металлургийн министр П. Ф. Ломако, СССР-эй хара металлургийн министрэй нэгэдэхи орлогшо А. Ф. Борисов элидхэлнүүдые хэлэ.

КПСС-эй XXVI съездын шийдхэбринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ гаргаа хүдэлмэрилхэбди гэжэ суглаанда хабаадагшад найдуулба.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

ЗЭДЫН РАЙОНОЙ ДОРЖИ БАНЗАРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахынгаа үйлэдбэрние хүгжөөхэ, экономико болон соёлоо һалбаруулха хэрэгтэ туйлаһан амжалтануудайнь түлөө, байгуулагдаһаар 50 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан, **Зэдын районой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозые** Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 8.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

ЗЭДЫН РАЙОНОЙ ДОРЖИ БАНЗАРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ГЭШҮҮДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭНҮҮДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө нимэ хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые олгохо:

«БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА МАЛШАН»

Сахиляева Мария Георгиевнада — хонишон.

Чагдурова Зинаида Аюровнада — һаалишан.

«БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН ГАБЬЯАТА МЕХАНИЗАТОР»

Галсанов Жамьян-Ширап Жаньжиевичта — механизатор.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 8.

МҮНӨӨДЭР— МЕТАЛЛУРГЫН ҮДЭР

1000 ТОННЫН ТҮЛӨӨ

«Жэлэй түсэб 10,5 һарын туршада дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 1000 тонно ашагта малтамал үгэхэ» гэһэн социалис уялга партийн XXVI съездын хүдэлмэриеэ эхилжэ байха үедэ абаа һэмди. Бидэнэй энэ үүсхэлдэ зариман этигэшьегүй байжа магад. Юуб гэхэдэ, манай комсомол-залуушуулай бригада һаял эмхидхэгдэжэ, үшөө «далижаадуй», бодото иоур шарайгаа ажал дээрээ харуулаадуй байгаа ха юм.

Гансал найдаха, тү шэглэхэ юумэнай — хүн бүхэнэй халуун эрмэлзэл, нүхэр ёһоной, үнэн сэдьхэлэй хани харилсаан, партийна өрганизацийн, руднигай дирекцийн үдэр бүрийн анхарал байгаа бшуу. Тиихэдэ дуй дуршэл ехэтэй аха нүхэдэймнай—Н. Безбородовой, Д. Н. Очировай һургаал заабари, үнэтэ үгэнүүд бидэнние зоригжуулдаг һэн.

Эдэ бүгэдын ашаар бидэнэр байгаалийн баялигые «уудалха» хэрэгтэ «наһаяа эдиһэн, нарбаяа сайһан» ажалай ветерануд В. Титов, А. Шевякин, Б-Н. Базаров гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудтай ана-мана мүрысэдэг болоһон гээшэбди. Инхэлээрээ өөһэдынгөө хүсэ шадалда найдажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилгоор СССР-эй үнэтэ металлургийн промышленностийн түрүү 18 бригадынхидай һайшаалта үүсхэл дэмжэн, хамсыгаа шуужа ороо һэмди.

Манай малтажа абадаг шухаг металл—вольфрам гэжэ хайладаггүй, хатуу булад шэрэлгэдэ ородог зүйлнүүдэй нэгэн юм. Иимэ үнэтэй продукци Эхэ орондоо үгэдэг байһандаа бидэ баяртайбди. Мүнөөдэрэй байдалаар ажалаймнай дүнгүүдые хаража үзэхэ болоо һаа, графигаа 30 хоногоор урилшалжа ябанабди гэхэ гү, али һара бүрийн түсэб 110—115 процент дүүргэнэбди. Ажал хүдэлмэрийн эршэ улам шангадуулан, үндэр социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди.

А. МОСКВИТИН,
Холтоһоной руднигай комсомол-залуушуулай бригадын бригадир.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ ТҮШЭГЛЭН.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат бариха тухай СССР-эй Хүндэ промышленностийн наркомат 1934 оной октябрийн 11-дэ түсхай тогтоол баталан абаһан байна. Тиигэжэ энэл онойнгоо эсэс багта түс предприяти Эхэ орондоо продукци үгэжэ эхилһэн түүхэтэй юм. Байгуулагдаһаар түрүүшын үдэрһөө эхилжэ. Зэдын комбинат вольфрам болон молибден үйлэдбэрилхэ талаараа орон дотороо түрүү һуурнуудай нэгые эзэлэн, илангаяа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ шухаг металлаар промышленностийн эрилтэ гүйсэд хангажа шадаһан байна.

Томо, оньһон техникын һүүлшын үгөөр зэбсэгжүүлэгдэһэн промышленна предприяти болотороо комбинадай гаталан гараһан харгы зам хүндэ хүшэршье, орёошье, амжалта түгэлдэршье, заримдаа дутуу дундатайшье бангаа. Тиихэдэ коллективай урда табигдаһан зорилгонуудые бүслүүлхэ хэрэгтэ, ажалшадай хүсэ шадал амжалтада элсүүлхэ талаар комбинадай партийна организаци хүтэлбэрилхы үүргээ хэзээдошье дүүргэжэ шадаһан, шададагшье, мүнөөшье шадажа, ажал хүдэлмэрээ мүнөөдэрэй эрилтэнүүдтэй зохилдуулан эрхилнэ.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай барилга хадаа бүгэдэ арадай хэрэг болоһон юм. Республикымнай промышленна предприятинууд, колхоз, совхозууд өөһэдынгөө эрхим түлөөлэгшэдые тиишэнь эльгээжэ, арга шадалаараа горитойхон туһаламжа үзүүлһэн гээшэ. Тус барилга партийн областной комитедэй үдэр бүрийн анхарал доро эрхилэгдэн, кадрнуудые болон мэргэжэлтэдые шэлэн олохо, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрн дээдэ хэмжээндэ ябуулха талаар нилээд үнэтэ захиа заабариннуудые үгэжэ, үйлэдбэрийн программа бүелүүлхэ асуудалые тон түргэн, зүб мүрөөр шидхэдэг байһанайнь ашаар барилгашье урагшатай ябуулагдажа эхилһэн юм.

Тиигэжэ комбинадай хүдэрээ гараха ябадал партийн болон правительствын үдэр бүрийн анхарал, ороллолгын ашаар туйлагдаа. Хожомшог, 1939 ондо партком байгуулагдажа, бүхы хүдэлмэриеэ комбинадай техническэ дэбжэлтэ болон үйлэдбэрийн хүсэ шадал нэмээлгэдэ зорюулһан байна. Илангаяа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүрөөтэ жэлнүүдэй үедэ коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл айхабтар ехээр дээшэлжэ, хүтэлбэрилхы, арад зоние ударидаха үүргэнь эли тодоор харуулагдаа. Тэрэ үедэ оборонно промышленностийн хэрэглэхэ продукцийн ехэхэн хубие үгэхэ гээшэ тиимэшье бэлэн олохо, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрийн дээдэ хэмжээндэ ябуулха талаар нилээд үнэтэ захиа заабариннуудые үгэжэ, үйлэдбэрийн программа бүелүүлхэ асуудалые тон түргэн, зүб мүрөөр шидхэдэг байһанайнь ашаар барилгашье урагшатай ябуулагдажа эхилһэн юм.

Тиигэжэ комбинадай хүдэрээ гараха ябадал партийн болон правительствын үдэр бүрийн анхарал, ороллолгын ашаар туйлагдаа. Ажалай шанар һайжаруулха зорилгоор үшөө юһэдэхи табан жэлэй хугасаа дотор барилгада бригадна подряд нэбтэрүүлэгдэжэ эхилһэн юм. Бидэшье баһал Н. Злобиной онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ шидэһэн байнабди. Теэд «урданай юумэн — ула, мүнөөнэй хэрэг—зуда» болоо гэбэшье, хуушанайхяараа хүдэлхэ дуратай зон үсөөн бэшэ дайралдаһан юм. Гэхэ зуура барилгашадай дунда ябуулагдаһан ойлгууламжын хүдэлмэрийн ашаар шэнэ онол аргада үргэн харгы нээгдэж, Үшар тиимэһээ тэдэнэрые ажалай дардам харгыда гаргаха гээшэ манай коллективэй гол шухала хараа шугамай нэгэниинь болоно. Энээнние амжалтатай шидхэхын түлөө наһажаал барилгашад С. А. Антонова, Г. И. Ваганова, В. М, Сильченко, А. М. Ваганов гэгшэд баян дуй дуршэлөөрөө хубаалдадаг, залуушуулай ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэдынь болонхой. Би өөрөө 20 гаран залуушуулые барилгашанай мэргэжэлдэ һургааб.

Шэнэ табан жэлэй туршада манай бригадын гэшүүд бригадна подрядаа саашадань нарижуулха, тэрэнние комбинадай бүхы барилгашадай дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө оролдохо юм. Тиигэжэ КПСС-эй XXVI съездын хараалһан хүн зоной ажаһуудал һайжаруулха зорилготой холын хараата программа бүелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита оруулха гээшэбди.

Бригадын гэшүүн бүхэн «Барилгын эзэнби» гэһэн сэдьхэл бодолтойгоор ажаллана. Тиимэ болохолоорнь энэ жэлэй түсэб ноябрийн 7-до дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлхэдээ, бүлтаһайнгаа наһалые нэгэдүүлһэндээ баяртайб. Дүүргэжэ шадахашьебди, нэрэмнайшье уялгална.

Т. ВАЛЕЕВ.
комбинадай барилгашадай бригадир, Ажалай Алдар Солын III шатын, Арадуудай Хани барисаанай орденуудай кавалер.

Жэл бүри хүдэлмэрйшэдэй шадабари мэргэжэлэй конкурснууд үнгэргэгдэдэг. Энэ мүрысөөн баяр ёнололой оршон байдалда эмхидхэгдэн, илагшадта Хүндэлэлэй грамотануud, чемпионой лентэнүүд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдадаг. Жэшээнь, 1980 ондо газоэлектро-гагнууршан Т. З. Халматов, штукатур А. Г. Лаперцина болон бусад илаһан юм.

Ажалдаа коммунис ёһоор хандаха хүдэлөөндэ онсо анхарал хандуулагдан, үрэ дүнгүүдынь Металлургын үдэртэ соргогдоод, эрхэдэ хүртэһэн хүдэлмэришэдтэ «Коммунис ажалай ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдодог юм. Үнгэрэгшэ жэл 44 бригада, 9 халаан, 6 участок, 1398 хүн нимэ хүндэдэ хүртэнхэй. Тиихэдэ мүнөө 1583 хүдэлмэришэд энэ хүдэлөөндэ жагсанхай.

Арбадахи табан жэлэй дүнгүүдэр манай коллективэй 29 түрүүшүүл орден, медальнуудаар шагнагданхай. Тэдэнэй дундаһаа Т. А. Валеев, В. Н. Титов, А. А. Шагдуров гэгшэдэй нэрэнүүдые дурдамаар.

Манай комбинадай цехүүдэй коллективүүд 5 бүлэгөөр мүрысэдэг, бүлэг бүхэндэ шалгаран гарагшадта дирекцийн, парткомой, профкомой, ВЛКСМ-эй комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг, Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэдэг заншалтай.

Партийн XXVI съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэн, хоёр һарынгаа түсэб энэ сэхэ хуралдаанай нэгдэһэн үдэр 52 бригада дүүргэжэ, комбинадай амжалтада нилээд ехэ хубитаяа оруулалсаа. Тиихэдэ В. Н. Титов, А. А. Шагдуров, Т. А. Валеев, В. Н. Тугаринов, Ч-Н. С. Намсараев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг коллективүүд КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ бригада гэһэн нэрэ солодо хүртөө.

Ороной түрүү коллективүүдэй үүсхэл дэмжэн, Юнхэрэй рудник, шанаржуулгын Юнхэр-2 фабрикын үйлэдбэрийн участок, А. А. Шагдуров, А. М. Бутина, Т. Валеев, А. Н. Москви Ц. Д. Дамбаев, В. Н. Б тов гэгшэдэй бригада арбан нэгэдэхи табан ж түсэб болзорһоонь урид гэхын түлөө мүрысө оролсон, ажалай эршэ шангадхана.

Металлургын үдэрые жалтаар угтаһан Н. В. динда «Хүндэтэ гора В. Б. Бальжиновта «Буря АССР-эй габьята инже гэһэн хүндэтэ нэрэ з нүүд олгогдонхой. Ти П. В. Агафонов Шахт Алдар солын III шатын дэгээр шагнагданхай.

Иимэ хүнүүд манда о Тэдэнэй шэн габьята ж лай ашаар комбинаднай дукци худалдаха хахад лэй түсэб июнийн 1 дүүргэжэ шадаа. Саашаа хараа түсэбүүднай үшөө Энээнние бэслүүлхэ хэр коммунистнуудай түрүү гэдэ жагсахань дамжагд

В. ЛАПТЕВ
комбинадай парткомо секретарь.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН-

олоной зохёохы эдэбхи № 5

НИИТЫН ҮЙЛЭДБЭРИИЕ АЛИ БОЛОХО ЭРІІЭМТЭЙГЭЭР ЭРХИЛЬӨНЭЙ ҮНДЭКӨӨР ТЭРӨНЭЙ АШАГ ҮРЫЕ ОРОЛДОСОТОЙ НӨТӨРҮҮГЭЭР ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ, АЛИ БҮХЫ ҺАЛБАРИНУУДТА ПРОДУКЦИЙН БА ТҮҺАЛАМЖА ХҮРГЭЛГЫН ШАНАР ҺАЙЖАРУУЛХА.

(1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүргэлтын гол шэглэлнүүдһээ).

ҮНДЭР НЭРЭМНАЙ УЯЛГАЛНА

«Гэр барихада бараг даа —зураад лэ хаяжархина бэзэбди» гэһэн шог зугаа үгэ арад зоной дунда дэлгэрэнгүй даа. Хирпинсэ, шабар, хүдэр хоёр гарнуудай байбал, ехэ ухааншье хэрэгтэй бэшэл гэжэ үшөө дээрэһээнь «дабһалха» улад үсөөн бэшэ дайралдадаг шуу.

Иимэрхүү, барилгашадые ёһотоор дорожолһон үгэнүүдые дуулахадаа ой ухаанһаа дурамни гутадаг юм. Теэд хайшан гэхэбши!.. Зарим барилгашадай хайша хэрэгээр, байхын бараагаар, шанар муутайгаар бүтээһэн объектнүүд нимэ сэгнэлтэдэ хүргэнэ, хүртэхэшье ёһотой гэшэ.

Ажалай шанар һайжаруулха зорилгоор үшөө юһэдэхи табан жэлэй хугасаа дотор барилгада бригадна подряд нэбтэрүүлэгдэжэ эхилһэн юм. Бидэшье баһал Н. Злобиной онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ шидэһэн байнабди. Теэд «урданай юумэн — ула, мүнөөнэй хэрэг—зуда» болоо гэбэшье, хуушанайхяараа хүдэлхэ дуратай зон үсөөн бэшэ дайралдаһан юм. Гэхэ зуура барилгашадай дунда ябуулагдаһан ойлгууламжын хүдэлмэрийн ашаар шэнэ онол аргада үргэн харгы нээгдэж, хэр хаһа соогоо асарагдаһынь хиидаг болоһон байна. Хоёрдохёор, бүхы материалнуудаа гамнаха, хямгадаха гэшэ бригадын гэшүүн бүхэнэй нангин уялга боложо шадаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Энээнһээ уламжалан барилгашадай эдэбхи үүсхэлэй бадарһаниинь гайхалтай бэшэ.

Иигээд ерэхэлээрээ манай бригада бригадна подрядаар барилгаха ёһотой түрүүшнгээ 5 дабхартай 114-дахи серийн гэр болзорһоонь 22 үдэрөөр урилшалан ашаглалгада тушаажа, 2,5 мянган түхэригэй барилгын материал алмаһан байна. Илангаяа арбадахи табан жэлэй туршада амжалта туйлажа, түсэбтэ даабарияа дүүргэһэн тухайгаа 1980 оной мартын 18-да элидхээ һэмди. Социалис мүрысөөндэ илажа гараһанайнгаа түлөө КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ бриведа гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэйбди.

Бригадамнай гол түлөб залуушуулһаа бүриднхэй, хэрэглэгдэхэ материалай—хирпинсын, бетоной, барилгын болон нарин дарханай модоной шанарые барилгашад өөһэдөө шалгадаг, хэр хаһа соогоо асарагдаһынь хиидаг болоһон байна. Хоёрдохёор, бүхы материалнуудаа гамнаха, хямгадаха гэшэ бригадын гэшүүн бүхэнэй нангин уялга боложо шадаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Энээнһээ уламжалан барилгашадай эдэбхи үүсхэлэй бадарһаниинь гайхалтай бэшэ.

Иигээд ерэхэлээрээ манай бригада бригадна подрядаар барилгаха ёһотой түрүүшнгээ 5 дабхартай 114-дахи серийн гэр болзорһоонь 22 үдэрөөр урилшалан ашаглалгада тушаажа, 2,5 мянган түхэригэй барилгын материал алмаһан байна. Илангаяа арбадахи табан жэлэй туршада амжалта туйлажа, түсэбтэ даабарияа дүүргэһэн тухайгаа 1980 оной мартын 18-да элидхээ һэмди. Социалис мүрысөөндэ илажа гараһанайнгаа түлөө КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ бриведа гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэйбди.

Бригадамнай гол түлөб залуушуулһаа бүриднхэй, хэрэглэгдэхэ материалай—хирпинсын, бетоной, барилгын болон нарин дарханай модоной шанарые барилгашад өөһэдөө шалгадаг, хэр хаһа соогоо асарагдаһынь хиидаг болоһон байна. Хоёрдохёор, бүхы материалнуудаа гамнаха, хямгадаха гэшэ бригадын гэшүүн бүхэнэй нангин уялга боложо шадаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Энээнһээ уламжалан барилгашадай эдэбхи үүсхэлэй бадарһаниинь гайхалтай бэшэ.

Иигээд ерэхэлээрээ манай бригада бригадна подрядаар барилгаха ёһотой түрүүшнгээ 5 дабхартай 114-дахи серийн гэр болзорһоонь 22 үдэрөөр урилшалан ашаглалгада тушаажа, 2,5 мянган түхэригэй барилгын материал алмаһан байна. Илангаяа арбадахи табан жэлэй туршада амжалта туйлажа, түсэбтэ даабарияа дүүргэһэн тухайгаа 1980 оной мартын 18-да элидхээ һэмди. Социалис мүрысөөндэ илажа гараһанайнгаа түлөө КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ бриведа гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэйбди.

Бригадамнай гол түлөб залуушуулһаа бүриднхэй, хэрэглэгдэхэ материалай—хирпинсын, бетоной, барилгын болон нарин дарханай модоной шанарые барилгашад өөһэдөө шалгадаг, хэр хаһа соогоо асарагдаһынь хиидаг болоһон байна. Хоёрдохёор, бүхы материалнуудаа гамнаха, хямгадаха гэшэ бригадын гэшүүн бүхэнэй нангин уялга боложо шадаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Энээнһээ уламжалан барилгашадай эдэбхи үүсхэлэй бадарһаниинь гайхалтай бэшэ.

Иигээд ерэхэлээрээ манай бригада бригадна подрядаар барилгаха ёһотой түрүүшнгээ 5 дабхартай 114-дахи серийн гэр болзорһоонь 22 үдэрөөр урилшалан ашаглалгада тушаажа, 2,5 мянган түхэригэй барилгын материал алмаһан байна. Илангаяа арбадахи табан жэлэй туршада амжалта туйлажа, түсэбтэ даабарияа дүүргэһэн тухайгаа 1980 оной мартын 18-да элидхээ һэмди. Социалис мүрысөөндэ илажа гараһанайнгаа түлөө КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ бриведа гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэйбди.

Бригадамнай гол түлөб залуушуулһаа бүриднхэй,

ҺАНАХАДА ҺОНИН ДАА

1932 ондо Зэдэ голые зубшан, тэрэ үедэ буряад зоной хоёр нюдэндөө харагдуй зэр зэмсэгүүдые бариһан бүлэг зон үдэр, һүнигүй нишэ тиишээ һүндэлдэг болоо һэн. Тэдэнэй дунда нэгэ эхэнэр ябалсаха. Энэмнай геологуудай партийе толгойлогшо Мария Васильевна Бесова байнан юм. Тус партийнхид энэ нютагай хада уулануудые үсэд нэтэрүүгээр шэнжэлжэ, нюусануудыень, баялигыень элирүүлжэ шадаһан байна.

Тиигэжэ Холтоһоной вольфрам, Первомайскын молибденэй хэбтэшэ олдоһон түүхэтэй. Энэ сагаа эхилээд эзэ холын Захааминдахи байгаалийн баялигай уурхайе шэнжэлэх экспедици таһалгаргагүй хүдэлжэ, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай барилга эхилһэн гээшэ. Тэрэ гэһэнһээ хоишо 50 жэл удахагүй гүйсэхэнь.

Табин жэл гээшэ түүхэдэ тиимэшье удаан болзор бэшэл даа. Теэд энэ хугасаа дотор болоһон хубилалтануудые хоёр нюдөөрөө хараад, бэе мяхаараа үзеед байхада айхабтар һонин шуу. Жэшээ болгон, нэгэ тоо дурдаһууб. 1940 ондо Зэдын комбинат орон дотороо вольфрамай продукциин ехэхэн хубие үгэдэг болоод байгаа. Энэмнай комбинадай эрдэм наукын туйлалтануудта түшэглэн, оньһон техникэ һайнтай, ёһотойл промышленна предприяти болоһыень эли тодоор гэршэлиэ бэшэ аал!

Үнгэрһэн сагай амжалтануудаар баясаад яахамнайб, мүнөөдэрэй байдал хараад үзээ. Партийн XXVI съездын шиидхэбринүүдээр зоригжоһон комбинадай ажалшад заншалта һайндэрөө ажалай амжалтаар угтаба. Продукци гаргаха хахад жэлэй түсэб июнийн 15-да дүүргэгдэжэ, даабариһаа улүүлэн хэдэн мянган түхэригэй түүхэй эд үйлэдбэрилэгдөө.

Энэ амжалтада комбинадай бүхы һалбаринуудай хүдэлмэришэдэй хубитань бии. Мүн саашанхи хараа түсэбүүдшье айхабтар ехэ. Продукци гаргалга ба гүрэндэ худалдалга ехэдхэгдэхэнэ гадна, элдэб барилгада 65 миллион түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана. Тиихэлээрнь комбинадай түхэл шарай бүри хубилха, хүсэн түгэлдэр болохонь дамжаггүй. Бүхы юумэ һанахада, зэргэсүүлэн жэшээлхэдэ һонин даа!

П. ДОБРОВЕНСКИЙ,
ажалай ветеран.

ШАДАБАРЯАРАА ШАЛГАРХА

Юрэнхы дээрэнь хаража үзэхэ болоо һаа, миниий мэргэжэл хэндэшье балай тоогдохогүй, түмэр түдэгэдэ «халааһа» табигшал гээбы даа гэлсүүлдэг шэиги агша. Би өөрөө һанахадаа, үнэн дээрээ тиимэ бэшэ гэжэ хэлэхэ эрхэтэйб.

Хаана ямар хэрэгсэл хухарнаб, али цехэй түмэр соргонууд гоожодог болооб, саалһаа гагнууршание дуудаһан лэ, бэдэрһэн лэ байха. Хэтэрхэдээ һүниин тэн багташье унтариһаа бодожо ошохо саг али муншагүй дайралдаха. Теэд хайшан гэхэбши —үйлэдбэрийн зогсохо туйлдаа хүрөөд байхадань, яаралтайл ябаа гүбши. Нимэрхүү эхир шэхир эбдэрхэйнүүдые усадхаха бэлэн.

Теэд, жэшээнь, ашагта малтамал бутаруулдаг тээрмын ямар нэгэн шухала частиин эбдэршоо һаань яалтайб? Иимэ ушарнууд саг үргэлжэ бэшэшье һаа, хааяахан дайралдадаг. Энээнние усадхаха зорилгоор тусгай шүрэбүүдыень ондоогоо ухаалан зохёогоо һэм. Тэ нэй ашаар тус цех хэдэн н туршада һаадгүй худ нэ.

Би арбадахи табан жэ туршада ухаалан зохёохо уралан нарижуулха 16 радхал оруулһан байнаб. рэнэймни үйлэдбэрийдэ нэб рүүлэгдэнэй ашаар 5,2 м ган түхэриг алмагдаа. Үн шье һаа, тон һаяын жэшэ лэһүү. Шанаржуулгын соо ашагта малтамал зөөд пультын түмэр соргонуу орондо модон хобто руулһамни, баһал ашаг ур харуулаа юм.

Тобшохоноор хэлэхэ бол һаа, электрогазо-гагнуурш гээшэ шадабаряараа шал жа шадаха мэргэжэлтэй гээшэ.

А. ЩУКИН,
Юнхэрэй шанаржуулгын фабрикын электрогазогагнууршан, Ажалай Алдар Солын III шатын орденто.

УРМА БАЯРТАЙБ

Сүлөөтэй сагтаа город соогуур сэнгэн ябахадаш, толгойдош элдэб бодолнууд түрэхэ. Табан дабхар шардаагтай байрын ерэнүүдые, һургуулинуудай байшангуудай гү, али горнягуудай Соёлой ордоной салуу уужам сонхонуудтань наранай гэрэлэй наадажа, толотомо туяагаа найман зуг тээшэнь сасажа, үхибүүдые уряалжа байһан шэнгеэр үзэгдэхэдэнь, зосоошни баһал наран гарахал.

Залуу хотын шэмэг болоһон эдэ бүхы барилгануудта миниишье ажалай хубиа биил даа гэжэ һанахадаа, юундэ омог дорюун, хүхюун зугаатай ябахагүй хүмбиб!

Манай бригада цех соомнай дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хододоо түрүүлжэ, элдэб янзаар урмашуулагдадаг—Улаан туг, Хүндэлэлэй грамота, мүнгэн шан гэхэ мэтэ маниие «тойроод» гарадаггүй. Продукци гаргалгаар энэ жэлэй зургаэн һарын түсэб 109 процент дүүргэжэ, үдэр бүри 60—70 кубометр бетон барилгашадта үгэнэбди.

Барилгын цехэй ветерануд Ц. Д. Аюшеева, Е. Г. Андреева, Л. М. Москвитина, залуушуул Н. Засыпкина, В. Васин, О. Лямина гэгшэд «муухай, тооһотой» ажалтайбди гэнгүйгөөр, бүлтадаа нэгэн һаналтайгаар — түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ эрмэлзэлтэй ажаллана. Иимэ бригадые хүтэлбэрилхэдэ урматайл даа!

А. БУТИНА,
бетонщигуудай бригадир.

6 ЦИСТЕРНЭ ҺҮН

Хүн гээшэ үнгэрһэн жэлнүүдэйнгээ үрэ дүнгүүдые харахадаа баясадагшье, заримдаа нэгэ бага гомдодог, голхордогшье ёһотой. Туйлаһан амжалташни хэзээшье сэдьхэл зүрхыеш баярлуулаа юм ааб даа. Теэд шүүмжэлхы ёһоор, бэеэ һайсаханаар шэмхэд гээд бодоможолоо һаа, бүтээһэн ажалшни багал шэнгеэр һанагдаха.

Би мал ажалда нилээд үнихэнэй хүдэлһэн яаала дуй дуршэлтэйшье болоһон хүм. Юрэдөөл, хүндэ ухаа зааалгахагүйб, энэ тэрэ юумэ нигээд тиигээд бүтээжэрхи гүүлхэгүйб гэхэл байнаб. Тиигээшье һаа, арбадахи табан жэлэй хугасаа дотор айхабтар шударгы ажаллааб гэжэ хэлэхэ аргагүйб. Туйлаһан үрэ дүнгүүдэйнгээ балай муу бэшэшье һаань, ташаагаа тулаха, хамараа үргэхэ эрхэгүйб.

Үнгэрһэн арбадахи табан жэлэй туршада дун хамтадаа 300 тонно һу һааһан байнаб. Үгышье һаа, жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3000 килограмм шахуу һүн абтаа. Энэмни 50 тонно багтаамжатай амһартаар жэшэхэ болоо һаа, 6 цистернэ һүн болоно бшуу.

Ажалша арадаа сагаан эдээгээр хангахын түлөө үдэр һүнигүй оролдодог, амжалта гуйладаг зон мэндэ олон. Тэдэнэй жэшээтэ ажал комбинадайшье түсэб даабарияа дүүргэхэ хэрэгтэ һайн нүлөө үзүүлнэ бшуу. Социалис мүрысөө улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлжэ, саашадаашьо һайн үрэ дүнгүүдые туйлахын түлөө бүгэдөөрэн оролдохобди.

Н. САНЖИТОВА,
комбинадай хамһабаринн ажахын һаалишан.

ҮРИ ҺАДАҺАМНАЙ ҮЗЭХЭЛ

Комбинадай Соёлой ордон соо арадай музей нэгэдэхи юм. Тэндэ ашагта малтамал малтагшадай түрүүшын хэрэгсэлнүүд —хүрэз, сонхигто, сар тэрэг гэхэ мэтэнэ эхилэн үйлэдбэридэ мүнөө үедэ хэрэглэгдэдэг оньһон техникын дүрсэнүүд суглуулагданхай.

Тиихэдэ комбинадай байгуулагдаһанһаа эхилжэ, мүнөөдрэйнь байдал харуулһан түүхын булан угаа һонирхолтой, хүн зоной анхарал татана. Предприятиин түүхэдэхи шухаг материалнуудые суглуулха талаар музейн советэй гэшүүн Григорьевич Лысенкын оролдолые онсолон тэмдэглэмээр.

Манай үри һадаһанай һонирхохо юумэн эндэ яаала биш. Түүхын хуудаһанай тэдэнэртэ һайн һургаал болохонь дамжаггүй.

Ж. ДАШИЕВ.

УРАН ГАРТАНАЙ ХУБИТА

× Арбадахи табан жэлэй туршада ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшадай оруулһан 3278 дурадхалнуудай ашаар 3678,9 мянган түхэригэй алмалта хэгдээ.

× Холтоһоной руднигай электрослесарь Г. С. Филенков, ашагта малтамал шанаржуулгын фабрикын механик В. Г. Бутин, Холтоһоной руднигай маркшейдер В. Б. Бальжинов гэгшэдэй үнэтэ дурадхалнууд 206,8 мянган түхэригэй алмалта үгөө.

× П. Я. Костылев, Г. С. Филенков, Я. Г. Бутин, П. Е. Котов, С. Б. Дондоков гэгшэдтэ Буряадай АССР-эй габьята ухаалан зохёогшо гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой.

× Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада Холтоһоной руднигай ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшад ажал хүдэлмэрнеэ үшөө эдэбхижүүлхэ. дүрбэ үлүүтэй миллион түхэригэй алмалта хангаха дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ зорилго урдаа табинхай.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—АМТАТАЙ ЭДЕЭ

Промышленна предприятинуудай хамһабариин ажахынуудые хүгжеохэ хэрэгтэ парти болон правительствын айхабтар ехэ анхарал хандуулдагынь элитэ.

Энэ талаар манай комбинадай хамһабариин ажахын зарим тэды амжалтанууд дээрэ тогтохо хүсэлэнтэйб. Манай хүдэлмэришэд арбадахи табан жэл соо муу бэшээр хүдэлжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбөө Совет Конституцийн үдэр — 1980 оной октябрийн 7-до сүм бэелүүлжэ шадаһан юм. Илангаяа шударгы бэрхээр, шэн зоригтойгоор ажаллаһан һаалишаднай амжалта туйлаа. Жэшээнь, тэдэнэй дундаһаа «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордентой, районно Советэй депутат, мал ажалай 1 классай мастер Е. П. Максимова, О. Д. Цыбжитова, М. И. Миллер, Н. Л. Санжитова, Х. Ц. Очирова гэгшэдэй нэрые дурдамаар. Тэдэнэр түсэбтэ даабаринуудаа холо үлүүлэн дүүргэжэ, бүгэдын магтаалда хүртэнэ.

Дуй дуршэл ехэтэй болоһон эдэ һаалишадые «сагаан эдеэ салгидуулагшад» гэжэ нэрлэхэдэ алдуу болохогүй. Эдэнэр үнеэн бүриһөө жэл соо жиирэл 3000-гаад килограмм һу һаана бшуу.

Манай огородшод — бүхы наһаараа овощ ургуулжа ябаһан М. Ф. Гоппе, Э. Я. Линдт болон бусад үгэрсын, ногоон мангирай, помидорой тогтуурийтай үндэр ургаса хуряажа абгдаг болонхой. Тэдэнэр комбинадай хүдэлмэришэдэй столые ногоон эдеэгээр жэлэй дүрбэн сагта «шэмэглэхын» түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллахаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хаба дадалсадаг. Мөхтыльда Федоровна Гоппе арад зоной үндэр найдабарида хүртэн, райсоведэй депутадаар һунгагдажа, гүрэн турын удха шанартай асуудалнуудые амжалтатай шидхэлсэнэ.

Хартаабха — хоёрдохи хилээмэн гэжэ хэлсэнэбди. Үбэл, зунгүй комбинадай хэдэн мянган хүдэлмэришэдые хартаабхаар хангаха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Энэ асуудал шидхэхын тула хартаабхашадай звеногой гэшүүд В. Гоппе, В. Я. Фрицлер, П. Ц. Дулмаев үндэр ургасын түлөө тэмсэнэ. Нёдондо, жэл гектар бүриһөө дунда зэргээр 169 центнер ургаса хуряажа абаһан байнабди.

Манай тон шухала асуудал гэхэдэ, ниитын малай тэжээлэй бааза болоно. Энэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулан, үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада 260 гектар шэнэ болон тунга газар эдлүүридэ оруулагдаһан байна. Тэрээнэй ашаар тэжээл бэлэдхэлгэ, илангаяа шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилгэ эрид дээшэлжэ, мяха, һу абалга баһан ургаа гээшэ.

Манай малшад малаа адуулан таргалуулгые хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдэй нэгэн гэжэ тоолоод, һайн тунга ногоотой бэлшээридэ зуһажа байнаб. Үхэршэд С. Д. Лир, А. Цыренов, А. Романов, Х. Ц. Ванчикова, А. Будаев гэгшэд малайнгаа шэгнүүр сүүдхэдэ 800—850 граммаар нэмээнэ.

Тон тобшохоноор хэлэхэдэ, комбинадай хүдэлмэришэд бүхэндэ һайн шанартай, амтатай эдеэ үгэхэ гээшэ манай гол зорилго болоно. Энэннние бэлүүлхээр эрмэлзэн, энэ жэлэй түрүүшын хахадай түсэбүүдые дүүргээгдэ гэжэ Металлургын үдэрэй һайндэртэ горнягуудта элидхэһэндээ баяртайбди.

Ю. МОКРЕЦКИЙ,
комбинадай хамһабарийн ажахын директор, республикын габьята зоотехник.

Советүүдэй Бүхүдэлмэри

КОМИССИНУУДАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

...ледүүдэй хүдэлмэридэ һүүдэ олон шэнэ зүйлнүүд ...болоо гэжэ КПСС-эй ...ый съезд дээрэ тэмдэглэгдэ байна. Советүүдэй хүдэрин онол арганүүдые ...мүүлха, тэдэнэй нүлеее ...лүүлэх талаар оролдолго ...гдажа байдаг. Советүүдэй саг үргэлжын комиссинууд ...эй жэлнүүдтэ хаа хаанадахь хүдэлмэреэ эдэбхижүүлэ...

...г үргэлжын комиссинууд ...зарлалай һунгалтын удаа... ...эмхидхэлэй сессинууд ...э һунгагдадаг гээд мэдэгдэрэгтэй. Буряадай АССР-ийн Верховно Советэй 13 комиссии, республикын нютагай ...дүүдтэ 1596 комисси тоотодог. Эдэ комиссинууд...дэй мянгаад депутатууд... гадна, 1200 эдэбхитэй... ...ай ажахын элдэб мэргэжэлтэй, ажалай түрүүшүүл бо... ветеранууд хабаадалсана. ...үргэлжын комиссинин хүдэлмэрэй эдэбхитэйдые ...рнь хабаадуулхадаа, нее... ...рга беломжонуудые эли...нэ, промышленность бо... ...худее ажахые, ажалшадай ...рэлмэжэ хангалгые һайжа... ...ргаа аргатай болодогбди.

...ний Советүүд саг үргэл... комиссинуудайнгаа хүдэлмэрэй үдэр бүри түшэг...г юм. Тэдэ комиссинууд ...гэшүүд — олон тоото де...дүүдний үдэр бүриннгее ...лаар Советүүд ба хүн зо... ...ноондохи харилсаа холбо... ...хангадаг байна. Комиссинууд ажалшадай үдэр бүриин ...эгтэ хабаатай асуудалнуудые шийдхэдэг гээшэ. Тэдэ ...миссинуудай туһаламжаар ...дүүд ажахын, соёлой бо... ...н бусад асуудалнуудые ам...татайгаар шийдхэдэг бай...

...най республикын Верховн... Советэй, мүн нютагай Со...

...ведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд һүүлэй жэлнүүдтэ һайнаар хүдэлдэг болоо.

Саг үргэлжын комиссиин гэшүүд Советүүдэй сессинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые бэлдэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахаа гадна, тэдэ асуудалнууд тушаа ворынгее дурадхалнуудые оруулдаг, сессинууд дээрэ нэмэлтэ элидхэлнүүдые хэдэг байна.

Советүүдэй сессинууд, гүйсэдкомуудай заседанинуудай шийдхэбэринүүдые, һунгагшадай захяануудые дүүргэлтын хойноһоо саг үргэлжын комиссинууд шанга хиналта бэелүүлнэ. Тиигэжэ арадай депутатууд Советэйнгээ ажал ябуулгада улам эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо.

Республикымнай Верховно Советэй саг үргэлжын комиссинууд ажал ябуулгаяа жэлһээ жэлдэ эдэбхижүүлнэ. Жэшээлхэдэ, 1980—1981 онуудта тэдэ комиссинууд заседанинууд дээрээ шухала 35 асуудал зүбшэн хэлсээ. Министерствэнүүд болон албан зургааануудай, предприятинууд болон организациинуудай олон хүтэлбэрилэгшэд элдэб асуудалнуудаар комиссинин урда тооСодог юм. 1977 ондо түрүүшынхээ байгуулагдаһан эхэнэрнүүдэй ажал ба ажаһуудалые, эхын ба үхибүүдэй эрхэнүүдые хамгаалха талаар саг үргэлжын комисси (түрүүлэгшэнь депутат И. А. Антакшинова) эхэнэрнүүдэй ажалайнь эрхэ байдалые һайжаруулха тушаа нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Тус комисси һүүлэй жэлнүүдтэ промышленна олон предприятинууд, колхоз болон совхозуудта ажалладаг эхэнэрнүүдэй ажаһуудалые, ажалладаг газарые шалгажа үзэ...һэн байна. Жэшээлхэдэ, 1979 оной ноябрь һарада үйлэдбэринин «Бурятпромстрой» нэгэдэлдэ ажалладаг эхэнэрнүүдэй ажалай эрхэ байдалые комиссиин гэшүүд шалгажа үзэхэдее, горитой дутагдалнууд бии гэжэ элирүүлнэн байгаа. Барилгын организациинуудта ажалладаг эхэнэрнүүдэй һайнаар хүдэлхэ, амарха эрхэ байдал олгохыень «Бурятпромстрой» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй урда тус комисси эрилтэ табиһан юм. 1980 оной эсэс багта «Бурятпромстрой» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд зааг даһан дутагдалнуудаа усадхаха талаар ямар хэмжээнүүдые абаһан тухайгаа комиссиин урда тоосоо. Тиихэдэ эхэнэрнүүдэй бар хүсеер хэдэг хүдэлмэрие оньһожоруулха, тэдэнэй амаралтые жэлэй һайн сагта үгэдэг болохо гэхэ ліэтэ хэмжээ ябуулганууде харааһан туйгаа тэдэнэр мэдэсээ бэлэй. Республикын Верховно Советэй бүсэдшье комиссинууд мүн лэ ажал хэрэгээ аша үрэтэйгеер ябуулна.

Хурамхаанай, Баргажанай, Хойто-Байгалай, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай болон бусад хэдэ хэдэн районуудай арадай депутатуудай нютагай Советүүдэй саг үргэлжын комиссинууд һайнаар хүдэлнэ. Тэдэ комиссинуудай гэшүүд Советэй сессинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые эдэбхитэйгээр бэлдэлсэхэнээ гадна, үйлэдбэринин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэрилһэн продукциин шанарые һайжаруулха асуудалнуудаар олон шалгалтануудые үнгэргэдэг, тэдэ шалгалтануудайнгаа дүнгүүдые заседани дээрээ зүбшэн хэлсэһэнэй удаа дутуу дунданууде усадхаха тушаа дурадхалнуудые оруулна. Саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые Советүүдэй дүүргэхэ, һуурин тосхонуудае болбосон түхэлтэй болгохо, журам заршам һайнаар сахиха, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые, худалдаа наймаанай болон медицинскэ хангалгые һайжаруулха хэрэгтэнь Советүүдтэ горитойгоор туһална. Жэшээлхэдэ, Хурамхаанай районно Советэй соёл культурын талаар саг үргэлжын комисси олон шухала хэмжээ ябуулганууде бэелүүлнэ. Районой Советэй эмхи зургааануудай үбэлэй үе сагта хүдэлхеер хэр зэргэ бэлдэхэһэн тухай, ажалшадай сүлее сагаа аша туһатайгаар үнгэргэхын тула ямар хүдэлмэри ябуулнаб гэжэ комиссиин гэшүүд шалгаһан байна. Шалгалтын дүнгүүдэй ёноор хэмжээнүүд абтана, дутагдалнуудаа усадхаха саг болзорынь заагдана, комисси удаань тэдэнэй тоосоое шагнадаг заншалтай болонхой. Тиигэжэ Советэй саг үргэлжын комисси дутагдалнуудаа усадхадаг, гүрэнэй түсэб болон социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргүүлдэг онол арганай болонхой.

Арадай депутатуудай Северобайкальска городской Совет, мүн тэндэхи поселково Советүүдэй саг үргэлжын комиссинууд хүдэлмэрээ яһала эдэбхитэйгээр ябуулна. Тэндэхи городской Советэй барилгын болон болбосон түхэлтэй болгохо асуудал эрхилдэг комисси (түрүүлэгшэнь В. А. Старча) социальна болон соёлой барилганууде саг үргэлжын хиналта доро байлгана.

Арадай депутатуудай Шэнэ-Уоянай поселково Советэй саг үргэлжын комисси эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэришэнэй тосхонһоо холо ажаһуудаг барилгашад медицинскэ талаар муугаар хангагдана гэһэн гомдол дохёонууд Советэй гүйсэдкомдо орохон байгаа. Тосхоной Советэй элүүрые хамгаалгын талаар саг үргэлжын комисси эдэ дохёонуудые шалгажа үзеед, дутагдалнуудые элирүүлээ бэлэй. Хүдэлмэришэнэй тосхонһоо холо ажаһуудаг, ажалладаг хүнүүдые медицинскэ талаар хангалга һайжаруулха тухай тус комисси дурадхал оруулаа һэн. Тосхоной больницын ахамад врач медицинскэ хангалга һайжаруулха график табха. Тэрэ графигай дүүргэлтэ Советэй комиссиин шанга хиналтада орохон байна. Тиигэжэ мүнее холын барилгашадые хангалга һайжаруулагдаа. Иимэрхүү жэшээнүүд олон ааб даа.

Партиин XXVI съездын шидхэбэрээр эдэ хоолой ехэ программа бэелүүлэгдхээр хараалагдаһаниинь мэдээжэ. Тэрэниие урагшатайгаар бэелүүлхын тула нютагай бүхы Советүүдэй, арадай депутатуудай эдэбхи үүсхэл хэрэгтэй.

Арадай депутатуудай саг үргэлжын комиссинууд хүдэлмэридее нилээд дүршэлтэй болоо. Хаа хаанагүй энэ түрүү дүй дүршэлыень тараан дэлгэрүүлхэ гээшэ нютагай Советүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай шухала зорилго мүн болоно.

Х. БАДМАЕВ,
Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй инструктор.

Сонгалис ороныдаар

ХАРАЙГАРАЙ ХУРЯАЛГА ТҮГЭСХЭХЫ ШАТАДАА ОРОО

ХАНОЙ. Хабартаа тарилгаһан барайгарай ургаса хуряалга ороной хойто провинциинуудта түгэсхэгдэжэ байна. Арад зоной эдеэ хоолдо онсо удха шанартай энэ тарилга бэлэдхэхэ хүдэлмэри түлөө дундаа ябажа эхилэнхэй. Удаан мүрэнэй һаба шадархи барайгар ургуулдаг табан гол провинциин ажалшад гүсэбэйнгее 70 процентые бэелүүлээд байна гэжэ СРВ-ийн Эдеэ хоолой министерство мэдээсэбэ.

ЛАДАР БОРООТО ХАҺА САГЫЕ ҮГТУУЛАН

ВЬЕНТЬЯН. Меконг мүрэнэй халидаг газарнуудта олон километр утатай хаалта болон плотинанууд бариг дажа дүүргэгдэбэ. Эдэнь аадар бороогой адхарха хаһада барайгарай полинуудые аюулта урасхалһаа аршалха юм. Тиимэһээл Чампассак, Вьентьян провинциинуудай тарялаад сүлөөтэй саг таа энэ том шухала хүдэлмэридэ хабаадуулагдаа юм. Газар тарялан эрхилэгшэдтэ туһаламжа болгон, гүрэн хүсэтэ машина, техникэ, элдэб транспорт үгэнэн байна.

ЗАГАҺА ҮСХЭБЭРИЛГЭДЭ ТҮРҮҮ АРГАНУУД ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

БУДАПЕШТ. Дабһагүй уһатай гол мүрэнүүдтэ үдэдэг загаһануудые түргэн үсхэбэрилгэ хэрэгтэ Венгридэ онсо анхарал хандуулагдадаг болоо. Эндэ түрүү онол арганууд нэбтэрүүлэгдонэ. Тиин жэлэй туршада ороидоол нэгэ кубометр газарһаа 500 килограмм форель бариха арга хангагдана гээшэ, Жэшээлхэдэ, дүн хамта 180 кубическа метр багтаамжатай Веспремскэ госхозой булад амһартанууд соо жэлэй туршада 100 мянган килограмм юрэнхы шэгнүүргэй форель үсхэбэрилэгдэнэ. Тэрэшэлэн жэл бүри эндэ миллион хахад түрьһэн жараахай болгогдожо табигдана. Икаладахи загаһа үсхэбэрилдэг ажахыда дабһагүй уһанай загаһа буйлуулан гаргаха нилээд томо завод ашаглагада үгтэбэ. Энэ завод проектнэ хүсэндее ороходоо жэл бүри 7 мянга гаран тонно загаһанай хүрэһэн филе хүн зоной хэрэглэмжэдэ эльгээжэ байха юм.

100-дахи СТАНОК

БУХАРЕСТ. Орадя хотын заводой коллектив 100 мянгадахи станогоо үйлэдбэрилэн гаргаба. Энэ ушартай дашарамдуулан, предприяти дээрэ баяр ёнололой суглаан үнгэргэгдее. Мүнее үедэ Орадядахи завод 34 ондоо янзын станок арадай ажахын хэрэглэмжэдэ эльгээжэ байдаг юм. Тэдэнэй дунда тоогоор үндэһэлэгдэнэн программна хүтэлбэритэй орёо нарин, мүнее үеын эрилтэтэй тааруулагдаһан станогууд бии.

КамАЗ-ай ЗАХИЛААР

БЕРЛИН. «Роботрон» гэжэ Дрезден хотодохи комбинат «ЕС-1055» түхэлэй электронно-тоолон тодорхойлолтын шэнэ машина Камска автомобильна заводой захилаар бүтээжэ эльгээбэ. Жэлэй эхиннээ хойшо Советскэ Союзай захилаар 27 нимэ түхэлэй тоолон тодорхойлолтын машина бүтээгдэжэ, захилшадань хүргэгдэнхэй.

(ТАСС).

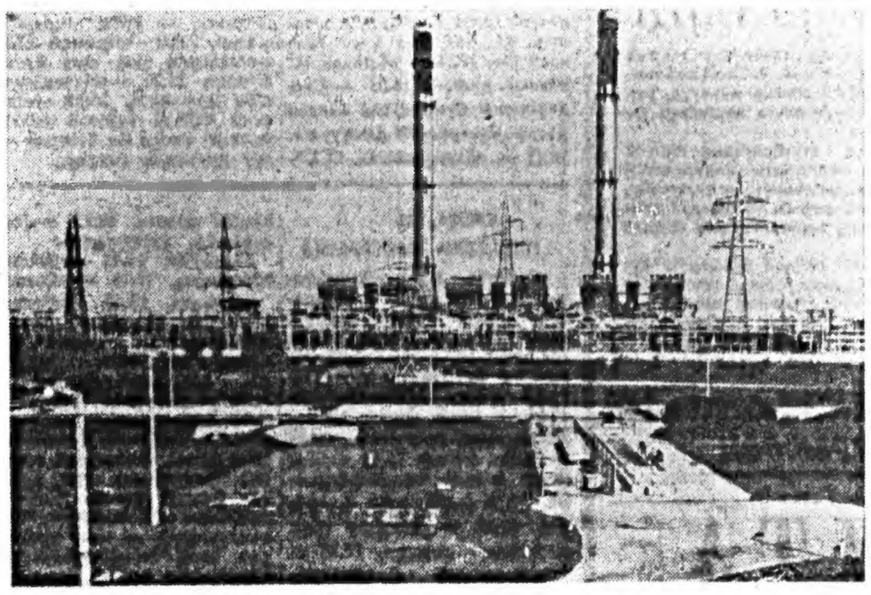

ВНР. Сазхалмбатт шадархи Придунайска ТЭЦ-тэ теплоэлектростанциһаа гараһан халуун уһа ашаг үрэтэйгеер хэрэглэхэ асуудал тон зүбеер шийдхэгдэнхэй. Электростанциин хажууда жараахайнуудые үсхэбэрилхэ мүнее үеын предприяти эмхидхэгдэнхэй. Тиигэжэ жэл бүри эндэһээ хэдэн арбаад миллион жараахайнууд ороной загаһа үсхэбэрилдэг ажахынуудта эльгээгдэжэ байдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Придунайска ТЭЦ.

МТИ—ТАСС-ай фото.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

СВАПО-гай СЭРЭГШЭДЭЙ АМЖАЛТАТА ДОБТОЛГО

ЛУАНДА. Намибиин арадай-сүлөөлэлгын армиин сэрэгшэд ороной хойто, баруун-хойто, зүүн-хойто нютагуудта ЮАР-ай эзэмдэгшэ сэрэгүүдтэ эсэргүү амжалтатай добтолгонуудые хэбэ,— гэжэ Баруун-Урда Африкын арадай эмхиин (СВАПО) тараһан сэрэгэй мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Армиин подразделенинууд Окалонгын, Уквалуудхиин, Оукваньямай районуудтахи дайсанай сэрэгэй баазануудта шанга сохилтонуудые хэһэн байна. Тиигэнэнэй үндэһөөр олон тоото буу эзбсэгүүд, һомо хэрэгсэлнүүд, радио дамжуулдаг аппаратура буляагдан абтаа. Эзэмдэн булимтарагшад хүнүүдэй ба техникын талаар ехэ гэмтэл хороолтонуудта ороо гэжэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Дайсанай сэрэгшэд һамна сохюулһандаа хоролхон, хэдэн һуурин тосхонуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодобо. Зарим тосхонууд сүм үгы хэгдээ. Юрын зоной дундаһаа олон хүн гэмтэлдэ ороо.

ПАКИСТАНАЙ ХАРАТА ЯБУУЛГА

ДЕЛИ. Пакистанай сэрэгүүд Индиин хилэ шадарай Джаму, Кашмир гэжэ штат худар дахин буудаба. «Таймс оф Индиа» газетын мэдээсэ-һэнэй ёноор, Индиин сэрэгэй гурбан алба хаагшад алуулһан байна. Ушар байдалынь мэдэхэ хүнүүдэй мэдээсэлые дурдан, тус газетэ иигэжэ бэшэнэ: энэнь — һүүлэй үдэрнүүдтэ Индиин хилын харуулай постнуудые харата зорилгоор буудаһан гурбадахи ушар болоно. Пакистанай сэрэгшэдэй эгтөөе Индиин ба Пакистанай хоорондын хилые Джаму ба Кашмирта эбдэхэ һэдэлгэнүүдэй олошорһонтой дашарамдуулан, энэ штадта байдаг Индиин сэрэгүүд даншалхы талаараа бэлэн болгогдоо.

ФРАНЦИИН ПРЕМЬЕР-МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ПАРИЖ. Франциин премьер-министр П. Моруа Франциин телевиденеэр үгэ хэлэхдээ, США-гай финансын-экономическа политикые, түбхын түрүүн Вашингтоной банкын кредидэй (зээлилһэн мүнгэнэй) процентые зорюута хэтэрмэ ехээр нэмээжэ, долларой үныe имагтал өөһэдтөө ашагтайгаар хубилгажа, Баруун Европын оронуудай, тусхайлан нэрлэбэл: Франциин экономикодо ехэ гарза хохидол шаруулжа байные эрид шангаар шүүмжэлээ. Иимэ политикань горитой түбэг бэрхэшээл тохёолдуулна гэбэ. «Гансашье банкын кредидэй процентын хэтэрмэ ехээр нэмээгдэһэнһээ, тэдэнэйнь тон таарамжагүй байнаһаа бэшэ, мүн долларой үныи гэнтэ айхаотар түргэнөөр унадаг, баһа түйлан түргэнөөр дээшэлдэг дээрэнээ тиимэ ушар байдал тохёолдоно» гэжэ Франциин премьер мэдүүлбэ. «Мүнгөөр һуйбаа хэдэг жэжэ хонжоошод, жэжэ мэхэшэдэй бии байхын хажуугаар», мүн олон миллион эрэшүүл ба эхэнэрнүүд өөһэдынгее олохон салин хүлөөр лэ хоолойгоо тэжээдэг, бүхы баруун тээхи, мүн тус тус оронуудай оршом соохи экономикын түлөө харюусаха хүнүүдэ тиимэ ябуулганууде өөгшөөн дэбэргэхэгүй өөрсэ юумэ хүлеенэ. Экономикын тогтууритай хүгжэлтэдэ хохидол ушаруулдаг тиимэ политика «ажалгүйдэлгэ, Англида үзэгдэжэ байгааша мэтэ оуһалгаануудые, общественные задаганруулдаг эдэхи гуримгүй байдал үүсхэнэ», — гэжэ П. Моруа онсолон тэмдэглэнэ.

Холбоото Штадуудай баримталан өөлүүлдэг, финансын ба экономико «задаганруулдаг политикые» шүүмжэлхэ зуураа, премьер-министр иигэжэ мэдүүлээ: «Зэбсэгүүдые түхеэрхэ шухала, манай уг зорилгонуудые хамгаалха шухала гэжэ бидэндэ хэлэдэг һад, манай ороной экономикые һүйдхэхэ шидхэбэринүүдые гаргадаг, манай предприятинуудай хүгжэлтэдэ аюул тохёолдуулдаг, манай хүнүүдэй ажаһайдалые аюулда оруулдаг союзай ушар удхань юун болоноб. Энээнниень бидэ зүошөөхэгүйбди». «Иимэ задагайруулхы политикые оуруушааха тон шухала, тэрэниие тэсэжэ яашье болохогүй. Тэрэниие усадхан зайсуулхын тула шухала бүхы юумэ хэхэди. Президент Ф. Миттеран ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидттэй Бонндо уулзахадаа, энээн тухай ажалаа шууд хэлэһэн байна. Баримталдаг политикадамнай илгаа алгасааануудай бии байбашье, энэ асуудалаар эдэнэр һанал нэгэтэй байгаа, — гэжэ П. Моруа хэлэбэ. «Бодомжотой байха, болгоомжотой байха», союзые (НАТО-е—редакци), бүхы дэлхэйе сэрэгэй талаар лэ харахаяа болихо, экономикын талаар хара хубинн тала харадаггүй политика оариманлдаг болохо эрилтэ американецуудай урда тавихын тула «нэгдэмэл фронт» эмхидхэхэ шухала гэжэ премьер-министр мэдүүлээ.

Экономикын ба финансын талаар США-гаи оариманлдаг политикые Франциин премьер-министрэй шүүмжэлһэн ушар Вашингтоной хараа бодол тус оронон улад зоной дурые өхээр гутаадаг болопыень элирхэнлнэ. Юундэ гэхэдэ, энэ политикаа шалтагаалан, Баруун Европын оронуудай экономическа бандал өхээр муудажа байна ошуу.

Франциин социалис партиин гүисэдкомой эндэ тунхагланан мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ гэбэл: экономикын ба финансын талаар оариманлдаг политикаһаа муу хоншолонгуудтай байха гэжэ дээдэ чушаалгадай Оттавадахи уулзалгын үеэр Вашингтондо мэдүүлхэ шухала. Баруун Европын оронууд өөрэдынгөө ашаг туйые хамгаалха арга ооложо тондэ бэдэрхэ, орон дотороо, мүн ондоо тээгүүр США-гай бэлүүлдэг хэмжээнүүд дэлхэйн экономикодо али тухай ехэ хохидол ушаруулнаб, хүнүүдые ажалаар хангалгада илангаяа ямар ехэ һандаргахы нүлеө үзүүлнэб гэжэ Америкын правительствада мэдүүлхэ ёнотой гэжэ мэдүүлгэ доторнь тэмдэглэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. Холбоото Штадууд банкын кредидэй процентын хэмжээе бага ооложогүй байха гэжэ ойлгохоор гүрэнэй секретарь А. Хейг хэлээ. Тадаадын политическэ алюанай толгойлогшо гадаадын политикын ассоциацида үгэ хэлэхэдээ, баримталдаг политикатаинь дашарамдуулан, США-е һүүлэй дүрбэн жэлэй хугасаа соо Баруун Европодо «хараана» гэжэ мэдэрээ. Гэхэ зуура, США-гай партнёрнууд банкын кредидэй ехэ процентын түлөө захиргаанда «баяжалан хүргэхэ ёнотой», юундэ гэхэдэ, энэ хэмжээн Америкын экономикын «заһаралгада» туһа хүргэнэ бшуу гэжэ дээрэлхүүгээр мэдүүлбэ.

ПАРИЖ. Хейгэн, экономическа хэрэгүүдээр тэрэнэй орлогшо М. Рашишай хэлэные шэнжэлэн, «Матэн» газетэ иигэжэ бэшэнэ: промышленна оронуудай дээдэ тушаалгадай долоодохи уулзалгын үшөө нээгдээдүй ойлгохада, Рейганэй правительство Францида, Баруун Германида арсаһан харюу үгөө. Америкын банкын кредидэй процентын хэмжээ бага болгохыень эдэ оронууд хамтадаа гүйһан байгаа. Европынхидто ямаршье бүулта хэхэнээ Америкэ арсаба гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Александр СЕРЕБРЯКОВ

БУСАЛГА

(ПОВЕСТЬҺОО ХЭҺЭГ)

Александр Самбуевич Серебряков уран зохёолой хүнгэн бэшэ зам харгыда түрүүшынгээ алхам хэжэ ябаһан хүн бэшэ. Буряадай Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институт дүүргэгдэ, түрэл һайхан Түнхэн нютагтаа хүдэлжэ эхилһэн саг һаа хойшо республикын газетэ, журналнуудта рассказ, очеркнуудые олоор толилуулһан байха. Тэрэ «Буряад уран зохёолой интернациональна ёһо заншалнууд», «Буряад уран зохёолой хүгжэлтын замууд», «Мүнее үеын буряад уран зохёолой эстетическэ харааа бодолойнь голь шэглэл» гэһэн шэнжэлхы һэдэбтэй номуудай автор юм. Гадна мэдээжэ уран зохёолшо Ч. Цыдендамбаевай «Сэнхир галуу агнагшад» гэжэ романай улхаар найруулагдан табигдаһан телевизионно фильмын сценари бэшээ. Граждан дайнай үеын үйлэ хэрэгүүдтэ зорюулагдаһан «Һүүлшын һүнин» гэһэн сценарярнь Буряадай телевиденн үшөө нэгэ фильм буулгажа, харагшадтаа дурадхаһан байха.

А. С. Серебряков хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат юм. Мүнее үедэ Буряадай радио-дамжуулгын ба телевидешнин комитедтэ хүдэлнэ.

«Бусалга» гэжэ шэнэ повестьһоонь нэгэ хэһэг уншагшадайнгаа анхаралда дурадханабди.

Машинын тооһо бурьюулан ябашахада, мэнэ байрадаа гэртээ орохоёо зүрхэсэһэн Степан хойноһоонь хаража, сэдьхэлээ бага номгоруулжа, нэгэ хирэ харгы дээрэ зогсобо. Тиихэдээ эжэлүүдгүй өөрынгее гэрые һонюушархан шэртэбэ. Тэрэнь огто хубилаагүй шэнги: үнеехил үндэр, һаруул зандаа. Шэмэглэн гоёогдоһон ставнинуудынь шэрдэгдэнхэйл һаа шэрдэгдэнхэй гээшэ аа. Үнжэгэн хүхэ үнгеерее наадан байхадал гэнэ. Дуситаяа тиихэдэ тариһан мойнонинньше сэсэглэхэ хаһадаа сэсэглэнхэй. Ногооноор будагдаһан хорёо хашаганшье тэрэл хуушан түхэлее алдаагүй. Юрэдөөл, гэрһээнь, найдамтай зуураан тёсоор баригдаһан хашаанаань, бүхы байра бэйдалһаань ямаршьеб нейдамтай, бата бэхи шэнжэ мэдэрэгдэжэ, анхандаа орхижо ошоһон ажабайдалайнь бүлеэн уряал амин гэнтэ Степан Ильичые хайраад, хайраад абахадал гэжэ байба.

Харгы дээрэ удаан байха аргань һалажа, бэлэгүүдээр халима дүүрэн хүндэ чемоданаа үргеед, калитка тэвшэ алхалба. Тиихэ үедее яажа гэртээ орохоёо, үүдэндэ ороод зогсохоёо, чемоданаа газарта табихаяа, удаань бэеэ тэниилгэн гэр соохи танил байре байдалаа эрьен харахаяа байнаа эли бодоор ойлгоходоо, зурхэниинь дахинаа түргэ түргэн сохилбо. Дусинь пеэшэнэйнгээ хажууда эдэегээл шанежа энэ хирэндэ байгаа губ даа. Хүүгэдыень сонхэдоо һууна ёнотой. Эсэгээ харахадаа, тэдэнь гайхаһандаа амаа ангайлдашаха ёнотой. Дусинь лэ урдаһаань дүтэлэн ерэжэ, дулаахан, шүрбэнэлиг гарнуудаараа тэбэрижэ, сээждэнь нэнгээд, түргэ түргэн амиласагаагаад, удаань һуршаха байха. Солоохой ороһон Колинь: «Папа, ерээ гүш!—гэжэ хашхараад, баруун гартань аһашака. Тиихэдэ Валинь һандали дээрэһээ бодожо, эхынхидээл адли хүрин хара нюдэдее ехэ болгоод, баяртайгаар эсэгээ шэртэн зогсохо аабза. Тиихэдээ ербэдэнгеэр, зол жаргалтайгаар минэрхэ. Басаганиинь багаһаа номгохон зантай, эшэмхэй юумэ һэн. Юрэдөөл, өөрэйнь, Степан Ильичэй угые һажааһан байгаа бшуу.

Степан сэдьхэлээ ханангяар миһэд гээд, калиткаяа нээжэ, хашаа руу оробо. Эзэн янзаар оршон тойрэниие хаймадан харахадаа, ехэ сэбэр байна гэжэ абаһаар досоогоо тэмдэглэбэ. Сажан болгогдоһон түлеэн зохидоор хуряагаатай байба. Тиихэдэнь Степан ехэтэ гайхаба. Үнгэрһэн гурбан жэл соо эдэмни яажа түлеэгээ бэлдэдэг, хайшан гэжэ ой соо-һоо тэрэнээ асардаг байгаа гээшэб гэжэ нэгэтэшье һанаата болодоггүй һэм шуу.

Тэрээнһээ уламжалан, бодолгото боложо, алхамаа аалидхаба. Тугаарайнь сэдьхэлэйнь тэниглэн байдал манан шэнгээр дэгдэшэбэ. Удаахан алхалһаар хэрэлсы дээрэ гаражэ, верандын үүдэ татахадань, тайлдабагүй. Забһараарнь шагаахадань, дотэрой суургаар хүшөөтэй байба. Гэртэ хүн үгы ха юм даа. Гансата урмаа хухаран, һур һүлдээ алдаһан Степан юушье хэхэеэ ойлгожо ядажа, нэгэ хирэ хэрэлсы дээрээ шохойжо байха баатай болобо.

Чемоданаа хэрэлсы дээрээ орхижорхёод, яаралгүйхэн хашаа соогуураа ябасагааба. Юрэдөөл, бүхы юумэн гурбан жэлэй саадахидал, хуу байрадаа хэбэртэй. Тиигээд өөрөө улаан бургааһа өгүрэжэ хэһэн үүдээ нээгээд, огород руугаа оробо. Эндэнь Байгалай һэрюун амин гансата хасар, нюурыень эльбээдхибэ. Долгидой залхуу аалаар хүүехэнь арай дуулдана. Нэгэ хирэ орожо байгаа наран доро Байгалай сээжын гуулин шараар ялалзахые хаража, Степан Ильич худэлэнгүй зогсобэ. Баһал һанамжын долгин хизаргүй урасхалаараа тэрэниие хушан бөөмэйлхэдэл гэнэ. Залуу байхадаа, Степан Дуситаяа эгээл энээхэн зүргеер эрьюусэлдэн доошоо буужа, дулаахан эльһэн дээрэ ябууд хубсаһануудаа тайлажа хаяад, гэрэлтэн байһан мүльһэн Хүйтэн Байгалай уһа руу пурьен ородог бэлэй. Тиигээд эбхэрэн урдаһаань ерэжэл байгаа долгидые зурин, хүсэнэйнгее бууратар тамардаг, бэеэ бэеэ ооголодэн хашхаралдадаг һэмнай. Жаргалтаил саг һэн даа! Удаань эсэшэнхэйнүүд, шэшэрэлдэһэн юумэнүүд эрьеын зеелэн эльһэн дээрэ гараад, дулаан аминдань жэгнүүлэн, наранай мунхэ эльшэ доро таашаан хэбтэгшэд һэн. Иимэ үедэ тэдэнэр үлүү юумэ хеерэлдэхэшье дурагүй байдаг бэлэй. Зүгеер нюур нюураа хараасан, сэдьхэл дүүрэнээр бэе бэедээ эмнилсэдэг һэн. Тиихэдэ, бурхан зуг, ямар бэлээр бэе бэеэ ойлголсодог гээшэ һэм. Гайхалтай.

Эдэ дурсалгаһаа боложо, Степанай досоо дахинаа үйтаншье, уйтайшье шэнги. Һүүлэй гурбан жэл соо тэндээ, БАМ-ай барилгада байхадаа, сэдьхэл дунда ябадагынь, һүни бүри зүүдэндэнь Дусиин, үхибүүдэйнь ородогынь һанагдаадхина. Тиихэдээ хамаг һанаанинь нишээ, гэр руугаа тэгүүлжэ байһан болоно гээшэ бэшэ гү?

Степанай дахинаа гэртээ ерэхэдэнь, верандынь үүдэн суургатай зандаа байба. Юу хэлтэйб, ялтаиб! Иигэжэ хоо-һон гэр һахижа хэды болотор байха хүн гээшэб.

Юундэшьеб гомдол, эхи захагүй гомдол досоонь түрэжэ, сагай ошохо тума бэлхин шэнги баглайран монсогойржо байба. Аяар гурбан жэл соо туби дэлхэйн захада байгаад, хүүгэдтээ, һамгандаа халуун дураяа, шэнээр мүндэлһэн мэдэрэлээ абажа ерэхэдэнь, нимэ хоохон, суургатай гэр угтажа байха гэжэ хайшаа юм! Телеграммашье сохёо һэмнай. Зүгеер хэншье угтаагүй. Үнгэржэ ерэхэдээ, өөрынгее гэртээ орожо шадахаяа болёод иигэжэ байхань одоолшье эшхэбтэр гээшэнь. Хуршэ хүбее зониинь хараа һаа, юун гэхэб?!

Хэды өхээр гомдолой үүлэнэй сэдьхэлыень хушажа байгаашье һаань, тэрэнээ тоохогүй гэжэ оролдоно. Бээ бариха хэрэгтэй бшуу. Иигэнээр байтарнь, Дусинь гү, али үхибүүдынь ерэнэ аабза гэжэ этигэнэ. Саг ябажал байба. Хэншье ерэнэгүй. Степан һуури, байраяа оложо ядажа, хашаа соогуураа түргэ түргэн алхалжал мэдэбэ.

Наран тонгос гэнхэй. Байгал тээнээ һэрюухэн һэбшээн үлеэбэ. Гэгээтэй, гэрэлтэй байхада гэрэйнгээ хашаа соохоо чемодан баринхэй гараад, эхындээ хүрэтэр бүхэли километр утатай замые тосхонойнгоо үйлсеер дабаха болохонь айхабтар аюултай, эшхэбтэр мэтээр һанагдаба. Энэ Степан Ильичэй арай гэжэ гэртээ ерэхэдэнь, гэргэниинь оро һэгүй үлдэжэрхибэ гэһэн һураг суу мүнее һүниндее бүхы тосхон соогуур тараад, үглеедэр муу, һайн һамгадай үргэеэ бүлюудэжэ хужарлаха эүйл болохол. Үгы даа, мүртее хүлеэхэ гээшэ.

Һүүлэй һүүлдэ Степан чемоданаа барһан зандаа огородойнгоо үнеехил гүрэмэл үүдэн тээшэ ябажа ябаба. Тиигээд сухал дундаа барижа ябагшаяа үбһэнэй хорёо руу шэдэжэрхёод, түргэн алхалжа, гүйдэлеерее шахуу Байгалай эрье руу шэглэбэ. Далайн долгиной гаргажа хаяжархиһан хуушан хара модоной үндэһэ һандайлан һуугаад, наранай Байгалай долгидые алталан, уһанайнь нюруу руу шэнгэхые —энэ үхибүүн наһанһаань танил зурагые—һайхашаан хараба. Далай тээһээ үлеэһэн хүйтэн һалхин хусэтэй болоол байба. Сагаан хеөһэн хубеетэй ногоон хара долгид эрьеын элһые долёогоод, долёогоод ја абана. Долгидой эльбээргэтэһэн нюргые ута даляараа дайран шахуу сахалинууд ниидэжэ, айнги, ямаршьеб бүглэрэнги абяа гаргана. Юрэдөөл, сагай уларилай шэнжэ хараа байса муудажа эхилэнхэй һэм.

Ажабайдал тухайгаа дахинаа шэбшэжэ эхилһэн Степан эдэ бүгэдые обёорно, анхарнашьегүй. Северобайкальскһаа үсэгэлдэр наашаа ниидэхэ дээрээ яаруугаар телеграмма үгэһэнее һанаандаа оруулба. Магад, хүреегүй байжа болоо. Почтодо һуурһан шаб шарахан буржалдаһан үнэтэй, сухалтайшаг зантай басаганай: «Индексынь юундэ табяагүйбта?»—гэхэдэнь, харюудань: «Мэдэнэгүйбэ», — гээд, гаража ябашоо һэмнай. Тиихэдээ тэрэ басаган телеграммыень корзина худар хаяһан болоно бшуу даа. Мүнеешни тэрэ индексгүйгеер юрын бэшэгшье эээндээ хүрэхэеэ болёо гэлсэдэг. Эх, шудхэр абаг.

«Тиихэдээ Дуся, хүүгэдни ерэхыемни огто мэдээгүй юм байна. Тиимэһээл мүнее ой соо нэоһэ, алирһа суглуулжа гү даа, али ондоо нэгэ хэрэгээр, барһад ябаа гүбэ. Мүнее ев-густ, хай даа, халтад гээ һаа, ой гаранхай гээшэ ха».

Гурбан жэл соо БАМ-да хүдэлхэ зуураа, гэртээ нэгэшье бэшэг бэшээгүйгее, бэшэһээбшье гэжэ һанаагүйгее мүнее ой ухаандаа оруулба. Үнгэржэ ерэхэдээ, ори ганса, еертэнь голгүй дуратай хүгшэн болоһон эхэдээшье нэгэ тэмдэг, мэдээ үгеегүй бшуу. Барһад, иигэжэ амиды хүнэй һураггүй үгы болошоходо, юун гэжэ һанадаг юм ааб? Тэзд даншье һураггүй үгы болоо аал? Нэгэтэ Уоян дээрэ нютагайнгаа залуушаг хубүүнээр уулзашоо бэлэй. Тэрэнь баһал БАМ-ай барилгада хүдэлдэ

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ХАҢИ БАРИСААНАЙ ҺҮЛДЭ

Энээхэн жаахан гэртэ манай Эхэ ороной ажалшад, хилын саанаһаа ерэһэн айлшад заатагүй орожо гарадаг юм. Энэмнай Хяагта хотодо байдаг монголой арадта эрхэ сүлөө түхөөһэн домог суута жанжан Сүхэ-Баатарай гэр-музей болоно. Монголой Арадай революцийн 60 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байха үедэ тус гэр-музейдэ орожо гараха дуратай хүн зон таһалдаагүй. Тиин монгол арадта аха дүүгэй халуун зүрхэнэй талархалаа мэдүүлжэ, тэндэ табиатай байдаг дэбтэр соо дурсалгаяа үлдөөгөө.

«Музейн экспонадуудай бүри олон боложо байхые хүсэнэб. Энэмнай совет-монгол арадуудай хани барисаанай улам үргэдэжэ байһые гэршэлнэ», — гэжэ Москвагай уран зохёолшо С. Смирнов бэшэһэн байна.

Үшөө нэгэ һонирхолтой тэмдэглэл эндэ уншанабди: «Бидэнэр космонавт Н. Н. Рукавишниковые үдэшэжэ, Монгол ороншоо Хяагта хүрэхэ ехэ этигэл найдабарида хүртэһэн байгаабди. Тиихэдээ жанжан Сүхэ-Баатарай гэртэ орожо, Монголой революцийн вождь тухай дурасхаалай тэмдэг болохо энэ гэр-музей харгалзалжа байдагтань совет нүхэдтөө аргагүй ехэ баярые хүргэхэ байнабди».

Тэрэ сагай түүхэ домогло-һон гэр-музейдэ табигдаһан экспонадуудые Москва, Ленинград, Таллин, Владивосток, бусад хото городуудһаа ерэһэн аяншалагшад ехэхэ һонирхожо харадаг.

Е. СУРМАЧ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Удын вокзалда хүлгөөтэй.

— Жэлэй эхиндэ хойшо 250 мянга гараи пассажирые жидһээ холын замда мордохуулаабди. Тиихэдэ дутын замай поездоор мүн лэ эды шэнээн үзи ябаа, — гэжэ вокзалай начальник Людмила Цыбеновна Дармаева хөөрэнэ.

Вокзалай хүдэлмэрние хангагшад соohоо Мая Михайловна Толстиковагай халаан эрхим бүтээсэтэ ажалаараа шалгарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. М. Толстикова (дундань), вокзалай дежурна О. В. Алексеева, хүдэлмэрилэгшэ С. Б. Бильтрикова.

М. СУТУРИНАЙ фото.

КОСМОНАВТНУУДАЙ ШАН

«Табан жэлэй түрүүшүүлдэ — одото вымпел» гэһэн гаршагтай брошюра «Известия» хэблэлээр барлагдажа, уншагшадай анхаралда дурадхагдаба. Тэрээн дотор хүдөө нютагуудай ажалшадай Бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадажа, эрхимлэгшэдэнь СССР-эй летчигууд-космонавтнуудай шан — Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ одото вымпелэй барюулагдаха болоһон тухай хэлэгдэнэ. Хүдөө ажахын үйлэдбэри улам саашадань хүгжөохын тула бии болгогдоһон социалис мүрысөөнэй энэ шэнэ гуримай үүргэ вымпелээр шагнагдагшадай космонавтнуудай байрладаг Звездный городто ерэжэ, баяр ёнололой оршон байдалда тэрэ шагналаа абадаг болоһон тухай хэлэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр эрхим амжалта туйлаһан ажалша бэрхэ коллективүүдэй дунда Хурамхаанай районой Леннинэй нэрэмжэтэ колхозой тэжээл буйлуулдаг цех, Хорнин районой Хорнин совхозой хоншодой бригада бии.

Л. АЛЕНКИН.

ҺАЙШААЛТАЙ, МАГТААЛТАЙ

Районоймнай соёлой байшангай дэргэдэ байгуулагдаһан уран һайханай самодеятельностиин бүлгэмэй артистнууд Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозуудай хүдэлмэришэдтэ һонирхолтой концерт харуулдаг заншалтай болоһоор үнинэй юм. Һаяхан тус бригада Суулгын совхозой малай гүүртэ, хоншодой отара, фермэнүүдтэ ошожо, бэлиг шадабаряа харуулаа.

Малшад, хоншодой урда гоё һайхан дуу, хатарнуудые гүйсэдхэжэ, шор зугаата зүжэг харуулһан тус бригадын уран һайханай хүнүүд тэлбэрилэгшэ Т. Смородинова, арадай театрай зүжэг табиха бүлэгые даагша И. Оленников, Зүүн Сибирийн соёлой институтай студентнүүд И. Хрюкина, Л. Евсеенко, А. Февралев гэгшэд харагшадай зүгһөө һайшаал, магтаалда хүртөө. Мүнөө тус бүлэг ээлжээтэ аяншалгадаа бэлдэжэ байна.

В. ШИРДАРМАЕВ.
Мухар-Шэбэр.

АГИТБРИГАДЫНХИД АЙЛШАЛНА

Эдэ үдэрнүүдтэ районоймнай колхоз, совхозуудта «сагаан алта» хуряаха халуун хаһа дүүрэнтэжэ байбашье, эгээл харюусалгатай хүдэлмэри болохо тэжээл бэлэддэхэлгэ хаа хаанагүй эхилбэ. Тиин манай соёлой байшанда эмхидхэгдэһэн агитбригадымнай коллектив энэ хаһада бэлдэжэ, баһал сүлөө забдагүй. Тобшолбол, эдэнэр концертынгээ программа шэнэлжэ, саашанхи түсэбөө тодорхойлно.

Һаяхана манай соёлой байшангай агитбригада Түнхэнэй, Саяанай совхозуудай малшадта, үбһэшэдтэ айлшалаад ерээ. Тэдэнэр Хужарай, Шэмхын, Охор-Шэбэрэй, Заргын фермэнүүдэй коллективүүдтэ ошожо, удха түгэлдэр, һонирхолтой концерт харуулаа.

Эндэ агитбригадын здэбхитэй гэшүүд Л. Романова, О. Ганжеева, Е. Цыбикжапова гэгшэдэй гүйсэдхэһэн хонгёо дуунууд, уян нугархай хатар халуун альга ташалгаар угтагдаа.

Энээнһээ гадна, агитбригадын гэшүүд үбһэшэд болон малшадта һонирхолтой лекци уншажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ. Мүн эдэнэр холын фермэ, үбһэшэдэй отогуудта шэнэ газетэ, журналнуудые асаржа үгэдэг юм.

Иигэжэ Хэрэнэй соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд малшад болон тэжээл бэлэддэхэгшэдые гүйсэд һаинаар хангаха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсана.

В. ШАКТАМАЕВА.

Түнхэн.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ДУНДА БОКСООР БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨН

ИЛАЛТА ТРЕНЕРҺЭЭ ЭХИТЭЙ

Залуушуулай дунда боксоор бүхэсоюзна мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр ринг дээрэ 30 уулзалга болобо. Эдэнэй туд бүхэнийнь шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, өөрын онсо шэнжэтэй байгаа.

—Сэхыень хэлэбэл, Москвагай Олимпиадада манай боксернууд урагшагүйдөө һэн гэжэ мэдэжэ байгаа бэзэт даа. Ороноймнай суглуулагдамал командын тренернүүдшье һэлгэдэһэн байха. Залуушуулай дундаһаа шэнэ нэрэнүүдые элирүүлхэ зорилготойгоор ехэ ехэ мүрысөөнүүдые эмхидхэхэ хараа түсэб табигданхай. Имагтал шанга тэмсэлдэ залуу боксернууд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, мулихэ арга гатай бшуу. Гэхэтэй хамта энэ мүрысөөнэй шанда хүртэгшэд августын һүүл болон сентябриин эхин багаар Ташкент хотодо болохо СССР-эй чемпионадта хабаадаха эрхэдэ хүртэхэ байна. Тиимэһээ тулалдаан үдэрһөө үдэртэ улам шангадана,— гэжэ улаасхоорондын категориин судья Ю. Ф. Фролов (Москва) хөөрэнэ.

Зүүн Сибириин технологическа институдай 3-дахи курс дүүргэһэн 20 наһатай спортын мастер Бадма Батуев («Труд») манай бэлигтэй бэрхэ залуу боксернууд соohоо онсо өөрын арга дүрэтэй, мэргэжэл шадабаритай байһанаа эндэ үшөө дахин харуулба. Тэрэ Макеевкэ хотоһоо ерэһэн спортын мастер Валентин Бичевскитэй уулзаһан байна. Валентин наһаар нэгэ аха, бэеэр һураггүй үндэр, бар хүсэтэй спортсмен юм. «Спартак» бүлгэмэй Түбэй советдэй түгэсхэлэй нааданда мүнгэн медаляар шагнагдаһан, СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаһан намтартай.

Нэгэдэхи раундда Валентин Бичевский ута гарнуудаараа ээлжээлэн шанга сохилто хэжэ, нүгөөдэзэ бэедэзэ дүтэлүүлбэгүй. Яалтай гээшэб?! Ехэл таарамжагүй боксерой хамгаалалтын һула газарыень олохын тула манай спортсмен аһан шадалаараа оролдобошье, мүртэй юумэ түйлажа бирабагүй. Эгээл энэ үедэ тренерһээ бүхы юумэн дулдыдадаг гээшэ. Забһарлалтын үедэ тэрэнэй тренернүүд—спортын мастернууд Д. Бабудоржиев П. Федотов хоёр тон зуб заабари зүбшэл үгөө гэжэ һанагдана.

Гонгын ханхинажа, хоёрдохи раундын эхилхэдэ, Б. Батуев сахилгаан түргөөр добтолжо, нүгөөдэзэ буланда хашаһаар хашаад, айбалхай руунь шанга сохилто хэжэ, нокдаунда оруулба. Юунэйшье болоһые ойлгожо ядажа байһан В. Бичевскиин хамгаалалтые үшөө дахин дэлбэ сохижо, Бадмын илалта түйлахадань, суглараг-шад альга ташалгаар угтаа. Илалтын тренерһээ эхитэй байһые энэ тулалдаан элирхэйлэн харуулба.

Юрэдөөл, Б. Батуев нэгэдэхи дундууршаг шэгнүүртэн соohоо илажа гараха аргатай гэхэдэ элдуу болохогүй. Энээнэй тула тэрэ һэримжэтэй хёрхоор тулалдаха, бүхы арга хабаяа гаргаха эзргэтэй.

67 килограмм. Ангарск хотын түлөөлэгшэ, спортын мастерта кандидат Иван Исаев бар хүсэтэй, өөрын онсо арга дүрэтэй боксер байнаа үшөө дахин харуулаа. Түрүүшын үдэр тэрэ А. Бурдуковскиие (Шэтэ) тогтоон торгонгуй шүүжэрхёо һэн. Энэ удаада бэрхэ, спортын мастер Г. Хегай гэгшые (Ангрен) илажа, хахад финалда М. Аветисянтай (Ереван) уулзаһан байна.

Хүндэшэг шэгнүүртэ С. Фоменко (Львов)—В. Мрадымовые (Улаан-Удэ)—С. Андреев (Челябинск) — В. Булановые (Днепропетровск), С. Баяндуев (Улаан-Удэ)—С. Водяновые (Москва), Д. Бурлаков (Эрхүү) —С. Радаевые (Алма-Ата) шүүгээ.

Хоёрдохи үдэрэй үдэшын мүрысөөе эгээл хүнгэн шэгнүүртэй спортын мастерта кандидадууд А. Асадулин (Улаан-Удэ) — С. Лихоманов (Москва) нэзбэ. Буряадай хүдөө ажахын институдай студент Анатолий Асадулин али бүхы талаараа булюу байжа, хойто удэрынь набтархан аад, багжагар хүдэр бэтэй спортын мастер Юсиф Гайбалиевтай (Рустави) хахад финалда уулзаа.

51 килограмм. Манай технологическа институдай студент, спортын мастерта кандидат Юрий Мангатаев спортын мастер Иван Ивановтой (Москва) тулалдахадаа, ехэ хүсэл эрмэлэлтэй байһанаа харуулба. ВЦСПС-эй чемпион, Украинын ССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй шанда хүртэнэн мэргэжэл шадабаритай боксерһоо тунхарижа байнгүй, Юра эршэмтэйгээр наадажа, илалта түйлаа.

Түнхэнэй районой хүүгэдэй спортын һургуулида А. Асадулинтай хамта арһан бэзэйн нюусатай танилсаһан, мүнөө хүдөө ажахын институдта мүн лэ тэрээнтэй суг һурадаг Доржо Шарбунаев һүүлэй жэлнүүдтэ мэргэжэл шадабаряа эрид дээшэлүүлжэ байна. Тэрэ спортын мастер В. Ткаченкэтэй (Измаил) уулзаба. Тиихэдээ бар хүсөөрөө булигдабашье, арга дүрөөрөө мүхөөгөө үгтөөгүй. Нүгөөдэһөө үндэр байһанаа һамбаашалжа, бэедээ дүтэлүүлэнгүй, холоһоо угта угтаһаар, шүүжэ гараа. Энэ илалтань Буряадай хүдөө ажахын институдай тренернүүд А. Амгаланов В. Павлов хоёрой үгзэз ойлголсожо, зохёохы ёноор хүдэлдэгэй гэршэ болоно.

Хүндэ шэгнүүртэ гаһар хүсэтэй, шандааһа шангатай, туулган хүндэ нюдаргатай, мэргэжэл шадабаритай спортсменүүд сугларба. Залуушуулай дундаһаа Европын чемпионууд, улаасхоорондын классай спортын мастернууд В. Тюменцев (Ленинград), В. Довгунь (Донецк) гэгшэд гоё һайханаар наадажа, харагшадые хужарлуулба. Владимир Довгунь бэзэр тиимэ томо бэшэшье һаа, онобшотой шанга сохилтотой байжа, А. Приваловые, С. Тюриниие ядамаргүйгөөр шүүһэн байха юм. СССР-эй чемпионууд В. Колганов К. Гаджиметов хоёрой уулзалга сугларагшадта һайшаагдаа.

Түгэсхэлэй мүрысөөн мүнөөдэр 12 часта эхилхэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэгэдэхи дунда шэгнүүрэй боксер — 1980 ондо Европын чемпионадта мүнгэн медаляар шагнагдаһан, энэ жэлдэ СССР-эй чемпион болоһон С. Копылов тренертээ хамта байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй ба Министрнүүдэй Советэй республикын ажалшадта хандаһан хандалга. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үзэл сурталай хүдэлмэри». «Парткомой элидхэлшэ»—А. Коротаевагай статья. «Шэнэлһэнэй ашаар»—Р. Макальскагай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. ТАСС-ай ба АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Шэнэ һонин, үйлэ хэрэгүүд, тоо, баримта».

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июлиин 19-һөө 25 хүртэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Будильник». 10.30 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 11.30 — «Элүүр энхэ байлга». 12.15 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа. 12.45 — «Хүгжэмтэ киоск». 13.45 — «Хүдөөгэй час». 14.15 — «Мүнөөдэр — Металлургын үдэр». СССР-эй Үнгэтэ ба хара металлургиин министр П. Ф. Ломако үгэ хэлэхэ. 14.30 — «Танаи бэшэгүүдээр». Металлургын үдэртэ зорюулагдаһан хүгжэмтэ программа. 15.15 — В. Лавренев. «Разлом». М. Ермоловагай нэрэмжэтэ Москвагай театрай фильм-зүжэг. 17.30— Мүнөө үеын табан зүйлөөр Шэнэ һонин. 19.15 —Спортын һонин. 19.30 —«Зүүн Сибирь» — киножурнал.

«Орбита». 19.45 —«Арадай аялгануд». 20.00 —«КПСС-эй XXVI съездын шидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Сибириин дайда газар». «Томскэ нефтехимическэ комбинат. Ехэ барилгын ашаглагдаха жэл». КПСС-эй Томско обкомой нэгэдэхи секретарь Е. К. Лигачев үгэ хэлэхэ. 20.20 — «Дикий ангел» — Кемеровэ хотын А. В. Луначарскиин нэрэмжэтэ гүрэнэй театрай фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — «Дикий ангел» гэжэ фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.25 —«Мүнөөдэр—туби дэлхэйдэ». 23.40 —«Танил аялгануд» — концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 12.00 — Боксоор эдиршүүлэй дунда СССР-эй чемпионат. Финал. 14.30 — «Куликово поли дээрэ» — баримтата фильм.

«Орбита». 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — Спортын программа: 1. Стендовэ буудалгаар Европын чемпионат. 2. Велоспортоор болоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Таврия». 00.45 — Шэнэ һонин.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Үхибүүдтэ. «Чип», «Боцман», «Лето в зоопарке». 11.20 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20— Шэнэ һонин. 15.10 —Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35 — «Манда гэжэ үргүулагдаһан тарьяан»—баримтата фильм. 16.25 —«Орленок» телестудийн концертнэ зал. 17.10 —М. Ю. Лермонтов. «Бородино». 17.35 —«Телестадион». 18.05 — «Совет уран зохёолшодой VII съездэ хабаадаһан хари гүрэнэй айлшадта үгэ үгтэнэ».

Улаан-Удэ. 18.35 — Үхибүүдтэ. «Светофор» 19.05 — Шэнэ һонин. 19.15 —Спортын һонин. 19.30 —«Зүүн Сибирь» — киножурнал.

«Орбита». 19.45 —«Арадай аялгануд». 20.00 —«КПСС-эй XXVI съездын шидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Сибириин дайда газар». «Томскэ нефтехимическэ комбинат. Ехэ барилгын ашаглагдаха жэл». КПСС-эй Томско обкомой нэгэдэхи секретарь Е. К. Лигачев үгэ хэлэхэ. 20.20 — «Дикий ангел» — Кемеровэ хотын А. В. Луначарскиин нэрэмжэтэ гүрэнэй театрай фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — «Дикий ангел» гэжэ фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.25 —«Мүнөөдэр—туби дэлхэйдэ». 23.40 —«Танил аялгануд» — концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 —Үхибүүдтэ. «Хабиб—повелитель змей» —телевизионно уран һайханай фильм. 14.05 —«Замбуулинние эзэмдэһэн зуун жэл. Баримтата хуудаһануд» — телевизионно фильм (1-дэхи фильм). 25.05 — А. В. Александровай нэрэмжэтэ Совет Армиин хоёр дахин Улаан тугта академическэ дуу ба хатарай ансамблиин концерт. 16.00 — «Артистын уран бэлиг». «Актер тухай гурбан хөөрэлдөөн».

Улаан-Удэ. 17.00 — Үхибүүдтэ —мультфильмнуудэй программа. 17.55 —«Номой далай соогуур аяншалга». 18.25 — «Эрдэм ба техникэ» —киножурнал.

«Орбита». 18.35 — «Мастерсэрлиг». 19.05 —Гитарист Отто Де Ла Рочын (Никарагуа) концерт. 19.30 — 19.45 —Забһарлалга.

Улаан-Удэ. 19.45 — Соноскэ холнууд.

«Орбита». 19.55 —Дамжуулгын программа. 20.00 —«Советскэ Союзда алба хэнэб!» 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуулі» 21.15— Стендовэ буудалгаар Европын чемпионат. 21.30 —Аджаринн АССР-эй Гүрэнэй дуу ба хатарай ансамблиин концерт. 22.00 — «Время». 22.35 —«Песня пой любви» —уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дикий ангел» —фильм. 12.20 —Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35 —Балтиин далай шадархи республикануудай телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16.50 — «Бидэнтэй хамта хэ, бидэнэр шэнгеэр хэ, бидэнһээ үлүү һайнаар хэ». 17.50 — «Ороной таряалан дээрэ». 18.05 —«Студентнэрэй бүхэдэлхэйн наадан дээрэ». Бухарестһээ дамжуулга. 18.45 — «Баатаршалга». СССР-эй Оборонын министерствын сэргэй түүхын институдай начальник, СССР-эй Науканудай академиин гэшүүн-корреспондент генерал-лейтенант П. А. Жилин дамжуулгада хабаадалсаха.

Улаан-Удэ. 19.15 —«Байгал» программа (буряадаар).

«Орбита». 19.45 —«Мүнөөдэр — туби дэлхэйдэ». 20.00 — «Үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөөн». 20.35 —«Я родом из детства» — уран һайханай фильм. 22.00 —«Время». 22.35 —«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 23.20 —«Мүнөөдэр—туби дэлхэйдэ». 23.35 —Латвиин ССР-эй Гүрэнэй академическэ оперо ба баледэй залуу дуушадай концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55— Дамжуулгын программа. 13.00 —Үхибүүдтэ. «Каштанка» гэжэ телевизионно уран һайханай фильм. 14.30 — Үхибүүдтэ. Мультфильмнүүдэй программа. 15.00 — «Һурган хүмүүжүүлэгшэ» —тележурнал. 15.30— Спортын табан зүйлөөр СССР-эй чемпионат. 16.00 —Москвагай Гүрэнэй консерваториин камерна оркестрэй концерт. 16.20 —С. Антонов. «Хаха татагдапан түхэриг».

Улаан-Удэ. 17.00 —Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментиүүдэй оркестрэй концерт. 17.30 —Баримтата фильмүүдэй программа. 18.15 —«Родники» — телевизионно программа. 18.55 — «Номой таг».

«Орбита». 19.15 — «Хүхюү нотонууд». 19.30—19.45 —Забһарлалга.

Улаан-Удэ. 19.45 —Соносхонууд.

«Орбита». 19.55 —Дамжуулгын программа. 20.00 —Улаасхоорондын асуудалаар хөөрэлдөөн. КПСС-эй ЦК-гэй Улаасхоорондын мэдээсэлэй һагые даагша Л. М. Замятин үгэ хэлэхэ. 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуулі» 21.1[illegible] — Спортын программа: Стендовэ буудалгаар Европын чемпионат. 2. Спортын табан зүйлөөр СССР-эй чемпионат. 22.00 —«Время». 22.[illegible] —«Им было 18» —уран һайханай фильм.

СРЕДА, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Эдиршүүлэй дабаһан замаар». 10.35 —«Я родом из детства» —уран һайханай фильм. 12.00 —Концерт. 12.25 — Шэнэ һонин. 15.10— Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 —«Хүн газар дээрэ» —кинопрограмма. 16.30 —«Шатарай һургуулі». 17.00 — «Фазиси» гэжэ ансамблиин концерт. 17.30 — «Студентнэрэй бүхэдэлхэйн наадан дээрэ». 18.15 —«Горнистнууд, харюусаггы!»

Улаан-Удэ. 18.45 —«Байгал» программа. 19.15 — «Саяан».

«Орбита». 19.45 —«Мүнөөдэр—туби дэлхэйдэ». 20.00— «Танай гүйлтаар уулзалга». Калинин хотын полиграфистнуудай асуудалнуудта харюу. 21.00 — Польшын телевиденийн программа. 22.00 — «Время». 22.35 —В. Луговскойн уран шүлэг. Союзуудай ордоной Колонно зал соо болоһон баярай үдэшэ. Хүтэлбэрилэгшэнь —С. Михалков. 00.05 —«Мүнөөдэр — туби дэлхэйдэ». 00.20 — «Студентнэрэй бүхэдэлхэйн наадан дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 —Үхибүүдтэ. «Очкарик» — телевизионно уран һайханай фильм. 13. 45 —«Зариповтан —джигидүүд». Фильм-концерт. 14.10— «Эрдэм ба техникэ» —киножурнал. 14.20 — «Баримтата экран». 15.20 — В. Каверин «Гэрэлэй урда» —уран һайханай үншалга. 16.10 —РСФСР-эй габьяата артист А. Ворошило дуулаха.

Улаан-Удэ. 17.00 — Үхибүүдтэ. «Звонят, откройте дверь» —уран һайханай фильм. 18.10 —«Агитаторнууд ба политинформаторнуудта туһаламжа». 18.30 — Соносхонууд.

«Орбита». 18.45 — «Эрдэм наукын һонин». 19.15 —«Университет версиадын дневник». 19.30— 19.45 —Забһарлалга.

Улаан-Удэ. 19.45 — Киножурнал.

«Орбита». 19.55 —Дамжуулгын программа. 20.00 — П. Гертель, «Тщетная предосторожность» гэжэ баледһээ хэнэ. 20.30 —Спортын табан зүйлөөр СССР-эй чемпионат. 21.0[illegible] «Амгалан нойрсогты, багашуулі» 21.15 — Улаасхоорондын һонин. 22.00 —«Время». 22.35 — «Мораль пани Дульской» — теле-зүжэг.

ЧЕТВЕРГ, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Крокодил Гена». «Чебурашка» — мультфильмнүүд. 10.45 — Н. Осиповой нэрэмжэтэ Гүрэнэй ород арадай академическэ оркестрэй концерт. 11.20 —«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.20 — Шэнэ һонин. 15.10— Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35 —Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 15.50— «Ород хэлэн». 16.20 — Үхибүүдтэ. «Гибель «Орла» — уран һайханай фильм.

Улаан-Удэ. 17.35—«Байгал» программа.

«Орбита». 18.05 —«Студентнэрэй бүхэдэлхэйн наадан дээрэ».

Улаан-Удэ. 18.25 —«Улаасхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

«Орбита». 18.35—«Ажахые эрхилэгшэ Ленинскэ һургуулі». «Харюусаягын хэмжээн». Л. Карповай нэрэмжэтэ НИИ-гэй директор, СССР-эй АН-ней академик Я. М. Колотыркин, Науканудай академиин Экономикын институдай директор Е. Н. Капустин дамжуулгада хабаадалсаха. 19.15—«Университет дневник». 19.30—19.45 — Забһарлалга. 19.45—«Мүнөөдэр—туби дэлхэйдэ». 20.00 — «Черемоша мүрэниие уруудан» — телевизионно баримтата фильм. 21.10—Н. Римский-Корсаков. «Садко» гэжэ оперо. ССР Союзай ГАБТ-ын зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35— «Садко» оперын үргэлжэлэл. 24.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Зенит» — «Динамо» (Тб.).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—Үхибүүдтэ. «Волшебный круг» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 14.05 — «Низами Ганджевий»—телевизионно баримтата фильм. 14.25—«Москва ба москвагайхид». 14.55—«Хаана? Юун? Хэзээ?»—телевизионно викторинэ. 15.55—«Буряад орон дуулана»—фильм-концерт.

Улаан-Удэ. 17.00—«Эхэ орондоо туһалнабди»—№ 1 интернат һургуулиин ажалай баримтаралтын лагерь тухай документ жуулга.

«Орбита». 17.35 — Росита Форнес дуулаха (Куба).

Улаан-Удэ. 18.05—Киноочерк. «Эхэ орондоо алба хэхэ» бэлдэгтыі».

«Орбита». 18.25 — «Слонёнок»—мультфильм.

Улаан-Удэ. 18.35—Соносхонууд. 18.45—Баримтата фильмүүдэй программа.

«Орбита». 19.55—Дамжуулгын программа. 20.00—«Үдөөгэй час». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуулі». 21.15— Г. Абашидзе. «Уран шүлэг». 22.00—«Время». 22.35—«Смелые люди»—уран һайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Манай дуун, ниидэ». 10.35—«Смелые люди»—уран һайханай фильм. 12.10— Улаасхоорондын конкурсын лауреат А. Корсаков наадаха. 12.25—Шэнэ һонин. 15.35—«Далайн Сэргэй Флодой үдэрые угтуулан» — баримтата фильмүүдэй программа. 16.20 — Үхибүүдтэ. «Необыкновенное путешествие Мишки Стрекачева»—уран һайханай фильм.

Улаан-Удэ. 17.45—«Соёлой һонин» (буряадаар). 18.15 — «Байгал» программа. 18.45 — «Уг залгамжалһан мэргэжэл» гэжэ дамжуулга. 19.20 — «ТВ-гэй адресат». 19.35 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал.

«Орбита». 19.45—«Мүнөөдэр — туби дэлхэйдэ». 20.00—«Хани харилсаан» — тележурнал 20.25 — «Праздник Святого Иоргена» — уран һайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35 — «Рафаэлла Карра Москвадаа» — эстрадна программа. 23.25—«Мүнөөдэр—туби дэлхэйдэ». 23.40 — Л. Минкус. «Пахита» гэжэ баледһээ дивертисмент.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55—Дамжуулгын программа. 23.00 — Үхибүүдтэ. «Волшебный круг»—телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 14.05— «Юность» гэжэ ансамблиин концерт. 14.30 — Баримтата фильмүүдэй программа. 15.00 —«Наранай неесэ». 16.00 — «Залуушуулай адресууд».

Улаан-Удэ. 17.00—И. Калашников. «Не поле перейти». Уран зохёолой үншалга. 17.25 — «Үхибүүдэй автогородогто» — киноочерк.

«Орбита». 17.35 — «Совет үүдэй хүдэлмэрин». 18.15 — Академическэ һэлюурдэлгээр СССР-эй чемпионат. 18.45 — М. Равель. Хүгжэм. 19.15 — «Университетскэ Союзда алба хэнэб!» 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуулі» 21.15— Стендовэ буудалгаар Европын чемпионат. 21.30 —Аджаринн АССР-эй Гүрэнэй дуу ба хатарай ансамблиин концерт. 22.00 — «Время». 22.35 —«Песня пой любви» —уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дикий ангел» —фильм. 12.20 —Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35 —Балтиин далай шадархи республикануудай телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16.50 — «Бидэнтэй хамта хэ, бидэнэр шэнгеэр хэ, бидэнһээ үлүү һайнаар хэ». 17.50 — «Ороной таряалан дээрэ». 18.05 —«Студентнэрэй бүхэдэлхэйн наадан дээрэ». Бухарестһээ дамжуулга. 18.45 — «Баатаршалга». СССР-эй Оборонын министерствын сэргэй түүхын институдай начальник, СССР-эй Науканудай академиин гэшүүн-корреспондент генерал-лейтенант П. А. Жилин дамжуулгада хабаадалсаха.

Улаан-Удэ. 19.15 —«Байгал» программа (буряадаар).

«Орбита». 19.45 —«Мүнөөдэр — туби дэлхэйдэ». 20.00 — «Үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөөн». 20.35 —«Я родом из детства» — уран һайханай фильм. 22.00 —«Время». 22.35 —«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 23.20 —«Мүнөөдэр—туби дэлхэйдэ». 23.35 —Латвиин ССР-эй Гүрэнэй академическэ оперо ба баледэй залуу дуушадай концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55— Дамжуулгын программа. 13.00 —Үхибүүдтэ. «Каштанка» гэжэ телевизионно уран һайханай фильм. 14.30 — Үхибүүдтэ. Мультфильмнүүдэй программа. 15.00 — «Һурган хүмүүжүүлэгшэ» —тележурнал. 15.30— Спортын табан зүйлөөр СССР-эй чемпионат. 16.00 —Москвагай Гүрэнэй консерваториин камерна оркестрэй концерт. 16.20 —С. Антонов. «Хаха татагдапан түхэриг».

Улаан-Удэ. 17.00 —Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментиүүдэй оркестрэй концерт. 17.30 —Баримтата фильмүүдэй программа. 18.15 —«Родники» — телевизионно программа. 18.55 — «Номой таг».

«Орбита». 19.15 — «Хүхюү нотонууд». 19.30—19.45 —Забһарлалга.

Улаан-Удэ. 19,45 —Соносхонууд.

«Орбита». 19.55 —Дамжуулгын программа. 20.00 —Улаасхоорондын асуудалаар хөөрэлдөөн. КПСС-эй ЦК-гэй Улаасхоорондын мэдээсэлэй һагые даагша Л. М. Замятин үгэ хэлэхэ. 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуулі» 21.1[illegible] — Спортын программа: Стендовэ буудалгаар Европын чемпионат. 2. Спортын табан зүйлөөр СССР-эй чемпионат. 22.00 —«Время». 22.[illegible] —«Им было 18» —уран һайханай фильм.

СРЕДА, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9